

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА**

Випуск 6

(квітень – червень 2007 р.)

Київ – 2007

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

P45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

За загальною редакцією В.О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України

Реферативний огляд європейського права / За заг. ред.
P45 В.О. Зайчука. – Вип. 6. – К., 2007. – 86 с.

ISBN 966-7024-77-6

Серію «Реферативний огляд європейського права» підготовлено Інститутом законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та судової практики ЄС.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

ISBN 966-7024-77-6

© Інститут законодавства Верховної Ради України, 2007

РЕЗЮМЕ ЗБІРНИКА

У першому розділі огляду даються короткі анотації новоухвалених актів Ради Європи. Так, у цей період увагу РЄ було сфокусовано на питаннях налагодження міжкультурного та міжрелігійного діалогу, впровадження у державах – членах РЄ загальноєвропейських соціальних стандартів, підтримки економічного розвитку країн Східної та Південно-Східної Європи, організації відносин між державними установами країн – членів Ради Європи та ЦРУ на правових засадах тощо.

Істотна увага ПАРЄ та Венеціанської комісії була приділена політичній кризі в Україні. Рекомендації щодо її врегулювання сформульовані у спеціально прийнятих документах цих органів.

У другому розділі огляду розміщено короткі анотації директив, регламентів і рішень інституцій Європейського Союзу, зокрема що стосуються торгівлі, статистичних даних, питань безпеки та гармонізації певних правових положень у межах Співтовариства. У зазначений період інституціями ухвалено ряд документів, що регулюють питання заснування нових органів, установ та інструментів для розгляду і вирішення галузевих проблем, зокрема Групи високого рівня з питань конкурентоспроможності хімічної промисловості в Європейському Союзі та групи експертів з демографічних питань, Інфраструктури просторової інформації та Фінансового інструменту з довкілля.

Третій розділ огляду присвячено судовій практиці Суду Європейських Співтовариств та Європейського суду з прав людини (за скаргами проти України).

Європейський суд з прав людини з квітня до червня 2007 р. ухвалив 22 рішення за скаргами громадян України, які здебільшого стосувалися виплати заборгованості із заробітної плати та тривалого невиконання рішень національних судів.

Четвертий розділ містить матеріали, що стосуються обговорення проекту нового Конституційного договору Європейського Союзу та пов'язаних з ним правових проблем, впровадження нової ініціативи ЄС “Консультації з громадянами Європи” та проектів ЄС, спрямованих на інтеграцію громадян третіх країн.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ.....	10
I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ	12
ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ.....	12
<i>Резолюція 1546(2007) від 17 квітня 2007 р. “Про Кодекс позитивної практики для політичних партій”</i>	<i>12</i>
<i>Резолюція 1548(2007) від 18 квітня 2007 р. “Про результати процедури моніторингу, що здійснюється Асамблеєю”</i>	<i>13</i>
<i>Резолюція 1549(2007) від 19 квітня 2007 р. “Про функціонування демократичних інституцій в Україні”</i>	<i>14</i>
<i>Резолюція 1558(2007) від 26 червня 2007 р. “Про поширення бідності серед жінок”</i>	<i>15</i>
<i>Резолюція 1559(2007) від 26 червня 2007 р. “Про соціальний вимір Європи: повне виконання переглянутої Європейської соціальної хартії та оцінка нових норм регулювання праці і мінімальних заробітних плат”</i>	<i>16</i>
<i>Резолюція 1560(2007) від 26 червня 2007 р. “Про зусилля Ради Європи щодо запровадження міжнародного мораторію на смертну кару”</i>	<i>16</i>
<i>Резолюція 1561(2007) від 26 червня 2007 р. “Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР): зосередженість на Східній та Південно-Східній Європі”</i>	<i>17</i>
<i>Резолюція 1562(2007) від 27 червня 2007 р. “Про таємне ув’язнення та незаконну передачу ув’язнених за участю держав – членів Ради Європи: друга доповідь”</i>	<i>17</i>
<i>Резолюція 1563(2007) від 27 червня 2007 р. “Про боротьбу з антисемітизмом”</i>	<i>18</i>
<i>Резолюція 1565(2007) від 28 червня 2007 р. “Про запобігання кіберзлочинності проти державних установ у державах-членах та державах – спостерігачах Ради Європи”</i>	<i>19</i>
<i>Резолюція 1567(2007) від 28 червня 2007 р. “Про іранську ядерну програму та необхідність міжнародного реагування”</i>	<i>19</i>
<i>Рекомендація 1794(2007) від 20 квітня 2007 р. “Про якість медичних препаратів у Європі”</i>	<i>20</i>
<i>Рекомендація 1795(2007) від 24 травня 2007 р. “Про моніторинг зобов’язань щодо забезпечення соціальних прав”</i>	<i>20</i>
<i>Рекомендація 1800(2007) від 26 червня 2007 р. “Про поширення бідності серед жінок”</i>	<i>21</i>

<i>Рекомендація 1801(2007) від 27 червня 2007 р. “Про таємне ув’язнення та незаконну передачу ув’язнених за участю держав-членів Ради Європи: друга доповідь”</i>	21
<i>Рекомендація 1802(2007) від 27 червня 2007 р. “Про становище переміщених осіб та біженців, що залишилися на тривалий час у Південно-Східній Європі”</i>	22
<i>Рекомендація 1804(2007) від 29 червня 2007 р. “Про державу, релігію, світське суспільство та права людини”</i>	22
<i>Рекомендація 1805 (2007) від 29 червня 2007 р. “Про святотатство, релігійні образи та ворожі висловлювання на адресу осіб у зв’язку з їх релігією”</i>	23
ДОКУМЕНТИ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ	25
<i>Резолюція (2007)8 від 11 травня 2007 р. “Про започаткування Розширеної часткової угоди щодо спорту (EPAS)”</i>	25
<i>Рекомендація (2007)6 від 16 травня 2007 р. “Про відповідальність органів влади стосовно вищої освіти та академічних досліджень”</i>	25
<i>Рекомендація (2007)7 від 20 червня 2007 р. “Про належне управління”</i>	26
<i>Рекомендація (2007)8 від 20 червня 2007 р. “Про правові аспекти вирішення проблем заборгованості”</i>	27
ІНШЕ	28
<i>Висновки 71-го пленарного засідання Венеціанської Комісії (1 – 2 червня 2007 р.)</i>	28
<i>Висновок № 423/2007 стосовно Закону “Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим та місцевих рад”</i>	28
<i>Висновок № 439/2007 щодо положень законодавства стосовно дострокових виборів в Україні</i>	29
<i>Висновок № 443/2007 щодо проекту закону “Про парламентську опозицію в Україні”</i>	30
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	31
<i>Регламент Комісії (ЄС) № 414/2007 від 13 березня 2007 року про методичні настанови з планування, впровадження та експлуатації річкових інформаційних служб (PIC/RIS), зазначених у статті 5 Директиви 2005/44/ЄС Європейського Парламенту та Ради про гармонізовані річкові інформаційні служби (PIC/RIS) на внутрішніх водних шляхах Співтовариства</i>	31

<i>Директива 2007/2/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 14 березня 2007 року про створення Інфраструктури просторової інформації в Європейському Співтоваристві (ІПЄС/INSPIRE).....</i>	<i>31</i>
<i>Рішення Ради від 19 квітня 2007 року про запровадження на період 2007 – 2013 рр. спеціальної програми “Основоположні права та громадянство” як частини Загальної програми “Основоположні права та правосуддя” (2007/252/ЮВС).....</i>	<i>32</i>
<i>Регламент Ради (ЄС) № 452/2007 від 23 квітня 2007 року про встановлення фіксованого антидемпінгового мита та обов’язкового збору тимчасового мита, встановленого на імпорту прасувальних дощок, що надходять із Китайської Народної Республіки та України.....</i>	<i>33</i>
<i>Регламент (ЄС) № 458/2007 Європейського Парламенту та Ради від 25 квітня 2007 року про Європейську систему об’єднаної статистики із соціального захисту (ЄСОСС3/ESSPROS).....</i>	<i>33</i>
<i>Рекомендація Комісії від 3 травня 2007 року щодо моніторингу рівнів вмісту акриламід у харчових продуктах (2007/331/ЄС)</i>	<i>34</i>
<i>Рішення Комісії від 16 травня 2007 року про уніфікований доступ до інформації стосовно використання радіочастот в Співтоваристві (2007/344/ЄС).....</i>	<i>34</i>
<i>Директива 2007/23/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 травня 2007 року про розміщення на ринку піротехнічних виробів</i>	<i>35</i>
<i>Регламент (ЄС) № 614/2007 Європейського Парламенту та Ради від 23 травня 2007 року про Фінансовий інструмент з довкілля (ЛАЙФ+/LIFE+).....</i>	<i>35</i>
<i>Рішення Комісії від 31 травня 2007 року про внесення змін до Рішення 2004/20/ЄС з метою перетворення “Виконавчого агентства з інтелектуальної енергії” на “Виконавче агентство з конкурентоспроможності та інновацій” (2007/372/ЄС).....</i>	<i>36</i>
<i>Регламент Комісії (ЄС) № 633/2007 від 7 червня 2007 року, який встановлює вимоги щодо застосування протоколу передачі польотного повідомлення, що використовується для інформування, координації та передачі рейсів між службами управління повітряним рухом</i>	<i>37</i>
<i>Рішення Комісії від 8 червня 2007 року про створення групи експертів з демографічних питань (2007/397/ЄС)</i>	<i>37</i>

<i>Рішення Комісії від 14 червня 2007 року про створення Групи високого рівня з питань конкурентоспроможності хімічної промисловості в Європейському Союзі (2007/418/ЄС)</i>	<i>38</i>
III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ	39
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ДОНІЧЕНКО проти України” від 5 квітня 2007 р. (заява № 19855/03)</i>	<i>39</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “АЛЕКСАНДР ШЕВЧЕНКО проти України” від 26 квітня 2007 р. (заява № 8371/02)</i>	<i>40</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ГІРЯ ТА ІНШІ проти України” від 26 квітня 2007 р. (заява № 17787/02)</i>	<i>41</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “КОЛОСЕНКО проти України” від 26 квітня 2007 р. (заява № 40200/02)</i>	<i>42</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СТРАТЕЙЧУК проти України” від 26 квітня 2007 р. (заява № 25543/02)</i>	<i>43</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “БОЧАН проти України” від 3 травня 2007 р. (заява № 7577/02)</i>	<i>44</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “КОВАЛЬ І ПАЦЬОРА проти України” від 3 травня 2007 р. (заяви № 1110/02 та № 1206/02)</i>	<i>45</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ЛІЗАНЕЦЬ проти України” від 31 травня 2007 р. (заява № 6725/03)</i>	<i>46</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ЛИСЕНКО проти України” від 7 червня 2007 р. (заява № 18219/02)</i>	<i>47</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ШІНКАРЕНКО проти України” від 7 червня 2007 р. (заява № 31105/02)</i>	<i>49</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “МАВРОДІЙ проти України” від 7 червня 2007 р. (заява № 32558/04)</i>	<i>50</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “АРТЕМЕНКО проти України” від 7 червня 2007 р. (заява № 33983/02)</i>	<i>51</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ЛОГВІНОВ проти України” від 14 червня 2007 р. (заява № 1371/03)</i>	<i>52</i>

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ОСТАПЕНКО проти України” від 14 червня 2007 р. (заява № 17341/02).....	53
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ПОНОМАРЕНКО проти України” від 14 червня 2007 р. (заява № 13156/02).....	54
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СВЯТО- МИХАЙЛІВСЬКА ПАРАФІЯ проти України” від 14 червня 2007 р. (заява № 77703/01).....	56
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “АРЯМІН проти України” від 21 червня 2007 р. (заява № 3155/03).....	57
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ВАСІЛЬЄВ проти України” від 21 червня 2007 р. (заява № 11370/02).....	58
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “РЕДЬКА проти України” від 21 червня 2007 р. (заява № 17788/02).....	59
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СВІСТУН проти України” від 21 червня 2007 р. (заява № 9616/03).....	60
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СОВА проти України” від 21 червня 2007 р. (заява № 36678/03).....	61
Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ДОЛГІХ проти України” від 28 червня 2007 р. (заява № 9755/03).....	61
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА	63
Комісія запропонувала Директиву і Рамкове рішення Ради, спрямовані на введення кримінальної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності	63
Нова позиція уряду Королівства Нідерланди щодо Конституції ЄС	64
Нова ініціатива ЄС – заснування “Консультацій з громадянами Європи”	66
Комісія визначила 12 нових проектів щодо інтегрування громадян третіх країн	68
Європейський Союз вводить гармонізовані правила у закон щодо цивільної відповідальності (Регламент “Рим II”)	71
Європейська Комісія представила пропозицію щодо Директиви про санкції проти роботодавців, які надають роботу нелегальним іммігрантам	73
Позиції Польщі і Великої Британії щодо нового Конституційного договору для Європейського Союзу	75
Підписання угоди про реадмісію та спрощення візового режиму між Україною та ЄС (18 червня 2007 р.)	76

<i>Процес імплементації державами-членами законодавства ЄС щодо боротьби з корупцією у приватному секторі.....</i>	<i>78</i>
<i>Засідання міністрів закордонних справ держав – членів ЄС щодо нового договору</i>	<i>79</i>
<i>Представлення німецьким головуванням формату нової Конституції ЄС</i>	<i>81</i>
<i>Лідери ЄС остаточно узгодили обриси нового договору.....</i>	<i>83</i>

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

Договір ЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік на чолі з головою держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засновано згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном “Європейський Союз”, тепер він застосовується на позначення в переважній більшості випадків групи держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

Європейський суд – Європейський суд з прав людини.

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з атомної енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі та Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх називають узагальнено “Європейське Співтовариство”. Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилось два Європейських Співтовариства.

ЄП – Європейський Парламент, одна з п’яти інституцій (разом із Радою, Комісією, Судом Європейських Співтовариств та Рахунковою палатою) Європейського Співтовариства, який є асамблеєю представників держав-членів ЄС та обирається прямим загальним голосуванням.

ЄПС – Європейська політика сусідства.

ЄС – Європейський Союз, заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС).

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія (Європейська Комісія) – одна з п'яти інституцій (разом із Радою, Європейським Парламентом, Судом Європейських Співтовариств та Рахунковою палатою) Європейського Співтовариства.

Конституція ЄС – документ, ухвалений у 2003 р. згідно з Договором про запровадження Конституції для Європи.

НАТО – Організація Північноатлантичного договору.

ОЕСР – Організація економічного співробітництва та розвитку.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з п'яти основних інституцій Європейського Співтовариства.

РЄ – Рада Європи.

СОТ – Світова організація торгівлі.

Суд ЄС – Суд Європейських Співтовариств, одна з п'яти основних інституцій Європейського Співтовариства.

“Тройка” (ЄС) – складається з держави-члена, яка головує у Раді, держави-члена, яка головувала попередні шість місяців та держави-члена, яка головуватиме наступні шість місяців.

ЮВС – Договором ЄС визначаються підвалини “архітектури” Європи, що тримається на “трьох стовпах”: Європейські Співтовариства – “перший стовп”, спільна зовнішня та безпекова політика (СЗБП) – “другий стовп” та співпраця у сфері юстиції та внутрішніх справ (ЮВС) – “третьій стовп” (Частина VI Договору ЄС). Метою співпраці у сфері ЮВС є практичне втілення принципу вільного пересування осіб.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Резолюція 1546(2007) від 17 квітня 2007 р. “Про Кодекс позитивної практики для політичних партій”

Resolution 1546(2007) The code of good practice for political parties

Цим документом Парламентська асамблея наголошує на проблемі належної організації діяльності політичних партій в Європі, оскільки вони є невід’ємною складовою сучасних демократій, найважливішим механізмом взаємодії особи та держави, що допомагає представляти інтереси особи, формувати органи публічної влади різних рівнів, а також контролювати роботу виконавчої влади.

Зазначається, що неналежне функціонування політичних партій, пов’язане з недемократичністю їх внутрішніх процедур, проявами корупції, задоволенням інтересів вузьких груп осіб – членів партії на тлі ігнорування інтересів більшості її членів, підриває засади демократичної системи та діяльності державних інституцій у цілому, викликає недовіру суспільства.

У зв’язку з цим Асамблея висловлює переконання, що політичні партії мають визнати свою відповідальність за підвищення рівня репутації політичної системи, і пропонує Європейській комісії за демократію через право (Венеціанській комісії) розробити Кодекс позитивної практики для політичних партій.

На думку ПАРЄ, цей Кодекс має регламентувати такі напрями запровадження найкращої практики для політичних партій:

- виборчий процес;
- забезпечення гендерної рівності у діяльності політичних партій;
- фінансування політичних партій і виборчих кампаній;
- діяльність опозиційних політичних партій;

- зовнішня та інституційна підзвітність;
- внутрішня звітність і внутрішньопартійна демократія;
- залучення молоді до політичних процесів;
- участь представників національних меншин у політичній діяльності;
- діяльність засобів масової інформації та використання інформаційних потоків;
- відносини та взаємодія з громадянським суспільством у цілому.

Резолюція 1548(2007) від 18 квітня 2007 р. “Про результати процедури моніторингу, що здійснюється Асамблеєю”

Resolution 1548(2007) Progress of the Assembly’s monitoring procedure

Цей документ містить огляд діяльності Моніторингового комітету ПАРЄ стосовно аналізу виконання державами – членами РЄ їхніх статутних обов’язків, а також зобов’язань, взятих при вступі до цієї організації.

Зазначається, що впродовж 10 років роботи Комітет допоміг досягненню позитивних результатів у 20 державах – членах РЄ. Нині процедура моніторингу, або постмоніторингового діалогу, застосовується до 13 країн.

За результатами моніторингу визначено головні проблеми, що потребують вирішення, та сформульовані пріоритети, якими рекомендовано керуватися національним урядам:

- подолання наслідків війн і конфліктів в Європі, що утруднюють розвиток повноцінної дієвої демократії;
- забезпечення чесності виборів;
- монополізація чи поділ впливів у парламентах між найміцнішими партіями або фрагментація парламентського життя, а також небажання опозиційних партій займати відповідальну позицію;

- необхідність продовження конституційних реформ, що мають забезпечити функціонування системи “стримувань і противаг”;
- потреба у подальшому проведенні реформи місцевого самоврядування;
- забезпечення дотримання принципу верховенства права, включаючи проведення реформ у сферах судочинства та освіти;
- організація стабільної, професійної, компетентної, відповідним чином оплачуваної, некорумпованої державної служби;
- подальше проведення реформи пенітенціарної системи з передачею відповідальності за функціонування останньої міністерству юстиції;
- необхідність усунення надмірного державного або олігархічного контролю за засобами масової інформації;
- потреба забезпечення дотримання професійної етики у середовищі журналістів;
- слабкість і неорганізованість громадянського суспільства, відсутність авторитету неурядових організацій тощо.

Крім того, ПАРЕ наголошує на необхідності аналізу виконання зобов’язань і стосовно інших 33 держав – членів РЄ, що має проводитися спільно з Офісом Комісара РЄ з прав людини. Ці держави закликано до активізації ратифікації договорів РЄ, особливо тих, що передбачають механізм контролю за їх виконанням.

Резолюція 1549(2007) від 19 квітня 2007 р. “Про функціонування демократичних інституцій в Україні”

Resolution 1549(2007) Functioning of democratic institutions in Ukraine

Цим документом ПАРЕ висловлює занепокоєння політико-правовою кризою в Україні, яка зумовлена тривалою нестабільністю державної політики щодо здійснення правової,

адміністративної, економічної реформ і негативно позначається на функціонуванні демократичних інститутів – органів законодавчої, виконавчої та судової влади України.

У зв'язку з цим Асамблея закликає Президента, Парламент та Уряд України вирішити кризу у легітимний, суворо конституційний та мирний спосіб і рекомендує усунути її причини шляхом:

- вдосконалення Конституції України в частині положень про розподіл влади, імперативний мандат, правосуддя та прокуратуру;
- ухвалення та введення в дію базових конституційних законів з урахуванням європейських стандартів;
- внесення змін до Закону України про вибори народних депутатів України щодо дострокових виборів у разі розпуску парламенту, введення відкритих партійних списків, поділу країни на виборчі округи;
- реформування судової системи з метою забезпечення її незалежності та ефективності;
- реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів, вжиття заходів із боротьби з корупцією.

Резолюція 1558(2007) від 26 червня 2007 р. “Про поширення бідності серед жінок”

Resolution 1558 (2007) The feminisation of poverty

Цим документом Асамблея підсумовує дослідження проблем поширення бідності серед жінок та закликає держави – члени РЄ докласти зусиль для забезпечення соціальної справедливості з урахуванням гендерного аспекту та при реалізації соціальної політики керуватися принципом, що подолання бідності є питанням розвитку, а не виживання.

ПАРЄ пропонує державам – членам РЄ проаналізувати стан справ на ринку праці та створити їх громадянам умови для реалізації принципу рівних можливостей, а також запровадити або

вдосконалити систему соціальної допомоги вразливим верствам населення, включаючи пенсіонерів і хворих.

Резолюція 1559(2007) від 26 червня 2007 р. “Про соціальний вимір Європи: повне виконання переглянутої Європейської соціальної хартії та оцінка нових норм регулювання праці і мінімальних заробітних плат”

Resolution 1559(2007) Europe's social dimension: full implementation of the revised European Social Charter and evaluation of new labour regulations and minimum wages

Цим документом ПАРЄ привертає увагу держав – членів організації до ряду серйозних проблем у соціальній сфері, пов'язаних із глобалізаційними, інтеграційними, демографічними та технологічними процесами в Європі.

Висловлюється впевненість у невідворотній необхідності змін загальноєвропейської соціальної політики, ключовими завданнями якої мають бути забезпечення економічного зростання та зайнятості населення європейських держав.

Асамблея застерігає держави – члени РЄ від вузьконаціонального підходу до реалізації норм і стандартів Європейської соціальної хартії (переглянутої) та закликає їх будувати соціальну політику і розробляти законодавство, виходячи із концепції “розширеної Європи”.

Вважається, що спільні зусилля РЄ, ЄС та інших організацій мають бути спрямовані на зміцнення соціального виміру глобалізації та запровадження Європейської соціальної моделі.

Резолюція 1560(2007) від 26 червня 2007 р. “Про зусилля Ради Європи щодо запровадження міжнародного мораторію на смертну кару”

Resolution 1560(2007) Promotion by Council of Europe member states of an international moratorium on the death penalty

Цим документом ПАРЄ підтверджує свою тверду підтримку безумовного скасування смертної кари. Підкреслюється важлива роль РЄ у створенні зони, де-факто вільної від смертної кари.

Асамблея проаналізувала стан підписання і ратифікації державами-членами та державами – спостерігачами Ради Європи протоколів № 6 і 13 до Європейської конвенції з прав людини, а

також документів ООН і закликала їх прийняти відповідальні рішення з цих питань.

Резолюція 1561(2007) від 26 червня 2007 р. “Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР): зосередженість на Східній та Південно-Східній Європі”

Resolution 1561(2007) European Bank for Reconstruction and Development (EBRD): focus on eastern and south-eastern Europe

Цим документом ПАРЄ наголошує на винятково важливій ролі, яку відіграє Європейський банк реконструкції та розвитку у справі надання допомоги державам стосовно розбудови та вдосконалення системи відносин у сфері фінансово-економічних відносин.

Підкреслюються конструктивність та ефективність діяльності цієї установи на території країн СНД, що переживають перехідний період. Зокрема, схвалюються результати діяльності банку в Російській Федерації, а також солідні ініціативи щодо проведення комплексних економіко-політичних реформ у країнах Південного Кавказу, в Україні і Молдові. Крім того, визнаються заслуги ЄБРР у врегулюванні енергетичної кризи в Європейському регіоні.

Асамблея закликає ЄБРР продовжувати і розширювати діяльність на території країн СНД та Південного Кавказу, залучаючи до неї ресурси таких потужних міжнародних організацій, як Світовий банк, Європейський інвестиційний банк, Міжнародна фінансова корпорація тощо.

Резолюція 1562(2007) від 27 червня 2007 р. “Про таємне ув’язнення та незаконну передачу ув’язнених за участю держав – членів Ради Європи: друга доповідь”

Resolution 1562 (2007) Secret detentions and illegal transfers of detainees involving Council of Europe member states: second report

Цим документом наголошується, що в результаті перевірок та досліджень ПАРЄ встановлена висока вірогідність існування у Польщі та Румунії таємних місць утримання під вартою осіб, підозрюваних у причетності до тероризму, які [таємні місця утримання] протягом декількох років працювали під керівництвом

ЦРУ і становили складову програми “HVD” (High Value Detainees – Особливо Важливі Ув’язнені).

Реалізація цієї Програми зумовила систематичне грубе порушення норм міжнародного права щодо захисту прав людини. Водночас певні країни блокували розслідування ПАРЄ, посилаючись на концепцію національної безпеки і законодавство про державну таємницю, а НАТО взагалі відмовляла у співробітництві.

Асамблея закликає держави – члени РЄ відмовитися від участі у подібних актах, забезпечити максимальну прозорість діяльності спецслужб на їхній території, реабілітувати жертв протиправних дій і виплатити їм компенсацію.

Парламентарі закликають НАТО оприлюднити засекречені додаткові положення документа від 4 жовтня 2001 р., що надає США необмежене право на ведення в Європі антитерористичної діяльності.

Резолюція 1563(2007) від 27 червня 2007 р. “Про боротьбу з антисемітизмом”

Resolution 1563 (2007) Combating anti-Semitism in Europe

Цим документом ПАРЄ наголошує на небезпеці ескалації антисемітських настроїв у Європі, оскільки, створюючи підґрунтя для насильства, вони становлять загрозу демократії та правам людини.

Посилаючись на принципи та норми міжнародного права, втілені у численних конвенціях та рекомендаціях Ради Європи та ООН, Асамблея закликає держави – члени РЄ дотримуватися законності та застосовувати санкції до політичних партій та/або окремих політиків, засобів масової інформації (у тому числі Інтернет-видань), які ведуть антисемітську діяльність чи сприяють їй. Пропонується ідентифікувати та знешкодити джерела фінансування такої діяльності, а також зміцнити міжкультурний і міжрелігійний діалог.

Резолюція 1565(2007) від 28 червня 2007 р. “Про запобігання кіберзлочинності проти державних установ у державах-членах та державах – спостерігачах Ради Європи”

Resolution 1565(2007) How to prevent cybercrime against state institutions in member and observer states?

Цим документом ПАРЄ закликає європейські країни розглядати боротьбу з кіберзлочинністю та вживати заходів щодо її запобігання як один із життєво важливих пріоритетів національного і загальноєвропейського характеру.

Підкреслюється, що всім державам загрожує застосування проти них комп'ютерних технологій із злочинною метою, що спонукає до негайного зосередження зусиль на спільній розробці ефективної системи заходів міжнародного захисту та реагування. Ці заходи правового характеру мають базуватися на принципі дотримання прав людини та її громадянських свобод.

Асамблея переконана, що ратифікація та виконання Європейської конвенції про кіберзлочинність усіма зацікавленими державами та приєднання до неї країн – нечленів РЄ є одним із вагомих міжнародних інструментів врегулювання зазначеної проблеми. Проте визнається необхідність постійного її [конвенції] вдосконалення з урахуванням бурхливого розвитку нових технологій і виникнення нових загроз.

Резолюція 1567(2007) від 28 червня 2007 р. “Про іранську ядерну програму та необхідність міжнародного реагування”

Resolution 1567(2007) Iran's nuclear programme: the need for an international response

Цим документом ПАРЄ підкреслює важливість вирішення “іранського ядерного питання” переговорним і дипломатичним шляхом.

Активність Ірану в ядерній сфері продовжує турбувати міжнародне співтовариство, оскільки ця країна не виконує вимог Ради Безпеки ООН. У зв'язку з необхідністю подолати складнощі Асамблея висловила готовність до діалогу з іранським парламентом, зокрема з питань прав людини і демократії.

ПАРЄ закликала держави – члени Ради Європи до співпраці з Іраном у галузях, що представляють взаємний інтерес, і

рекомендувала Ірану виконувати резолюції Ради Безпеки та співпрацювати з Міжнародним агентством з атомної енергії.

Рекомендація 1794(2007) від 20 квітня 2007 р. “Про якість медичних препаратів у Європі”

Recommendation 1794(2007) The quality of medicines in Europe

Цим документом ПАРЕ звертає увагу на загострення проблеми розповсюдження підроблених медичних препаратів, що має злочинний характер, оскільки такі ліки щороку вбивають сотні тисяч людей, та порушує права людини, норми законодавства держав – членів РЄ, а також міжнародні договори.

Асамблея рекомендує Комітету міністрів Ради Європи звернутися до держав – членів РЄ, держав, які не є її членами, держав – учасниць Конвенції про розробку Європейської фармакопеї з питань вдосконалення законодавчих норм щодо “фармацевтичних” злочинів і таких, що здійснюються з використанням комп’ютерної техніки.

Рекомендація 1795(2007) від 24 травня 2007 р. “Про моніторинг зобов’язань щодо забезпечення соціальних прав”

Recommendation 1795(2007) Monitoring of commitments concerning social rights

Цим документом ПАРЕ підкреслює необхідність активізації та суттєвого вдосконалення діяльності держав-членів, а також органів РЄ (Офіс Комісара з прав людини та Європейського комітету із соціальних прав) стосовно забезпечення соціальних прав населення Європи з урахуванням *acquis*¹ організації та норм МОП у цій сфері.

Відзначається, що з метою налагодження системи моніторингу виконання державами – членами РЄ своїх зобов’язань за договорами РЄ нагальним є впровадження нових процедур, що передбачатимуть:

- 1) прийняття рішення про призначення членів Європейського комітету із соціальних прав за згодою Парламентської асамблеї;

¹ *Acquis* Ради Європи (“доробок Ради Європи” чи “надбання Ради Європи”) включає весь комплекс принципів, політик, законодавчих документів і завдань, що їх було узгоджено в межах РЄ.

2) можливість подання до цього Комітету колективних та індивідуальних скарг/заяв про порушення соціальних прав.

Окремо наголошується на необхідності надання національним неурядовим організаціям права подавати такі заяви до РЄ та брати активну участь у здійсненні контролю за дотриманням соціальних прав.

Рекомендація 1800(2007) від 26 червня 2007 р. “Про поширення бідності серед жінок”

Recommendation 1800(2007) The feminisation of poverty

Цим документом ПАРЄ підкреслює, що особливим завданням Ради Європи у сфері реалізації політики соціальної злагоди є подолання бідності серед жінок.

У зв'язку з цим Асамблея рекомендує Комітету міністрів РЄ разом із Європейським Союзом ретельно вивчити проблему фемінізації бідності, визначивши специфічні гендерні індикатори бідності з врахуванням потреб жінок і шляхів розподілу доходів між жінками та чоловіками.

Результати цього дослідження мають використовуватися державами – членами РЄ у процесі розробки та виконання стратегій щодо подолання бідності.

Рекомендація 1801(2007) від 27 червня 2007 р. “Про таємне ув'язнення та незаконну передачу ув'язнених за участю держав-членів Ради Європи: друга доповідь”

Recommendation 1801 (2007) Secret detentions and illegal transfers of detainees involving Council of Europe member states: second report

У цьому документі ПАРЄ, засуджуючи практику таємного ув'язнення та незаконної передачі ув'язнених на території держав – членів РЄ, зазначила, що урядам усіх європейських країн слід взяти під демократичний контроль діяльність служб військової розвідки та іноземних розвідувальних служб на їхній території.

Зазначено, що деякі країни блокували розслідування грубих порушень прав людини співробітниками своїх служб, посиляючись

на необхідність забезпечення національної безпеки і виконання внутрішнього законодавства про державну таємницю.

З огляду на наведене Асамблея настійно закликала органи влади цих країн мінімізувати такі обмеження, оприлюднити неправомірні дії спецслужб і запровадити санкції за злочинні дії останніх.

Рекомендація 1802(2007) від 27 червня 2007 р. “Про становище переміщених осіб та біженців, що залишилися на тривалий час у Південно-Східній Європі”

Recommendation 1802(2007) Situation of longstanding refugees and displaced persons in South East Europe

Цей документ Асамблеї акцентує увагу на необхідності консолідації зусиль держав – членів РЄ з метою термінового розв’язання проблем, з якими зустрілися біженці та насильно переміщені в результаті збройних конфліктів особи, які перебувають на території країн Південно-Східної Європи.

Підкреслюється, що ряд проблем – відсутність необхідних документів для набуття громадянства, серйозні хвороби, вразливий соціальний стан тощо – перешкоджають цим особам користуватися соціальними та економічними правами.

Уряди держав цього регіону повинні, дотримуючись норм міжнародного права, запровадити за підтримки РЄ, ОБСЄ, ООН і ЄС чітку правову та інституційну систему заходів щодо інтеграції постраждалих у суспільство і знайти відповідні фінансові ресурси для їх реалізації.

Рекомендація 1804(2007) від 29 червня 2007 р. “Про державу, релігію, світське суспільство та права людини”

Recommendation 1804(2007) State, religion, secularity and human rights

У цьому документі ПАРЄ підтверджує, що відокремлення церкви від держави (її політики і права) є однією із загальноновизнаних цінностей, що поділяється європейцями незалежно від їхніх релігійних переконань. Підкреслюється, що

права людини мають превалювати над релігійними принципами у разі виникнення певних колізій.

Асамблея вважає, що держави мають поважати релігії та сприяти їх розвитку, оскільки вони є “формою етичного, морального, ідеологічного та духовного самовираження” громадян, а також захищати свободу особи на сповідування релігії усіма можливими засобами – адміністративними, правовими, освітніми тощо.

Крім того, у цьому документі зазначається, що слід актуалізувати законодавство з точки зору “демократичного релігійного плюралізму” з урахуванням змін етнокультурного складу населення, що відбуваються під впливом глобалізаційних процесів.

Рекомендація 1805 (2007) від 29 червня 2007 р. “Про святотатство, релігійні образи та ворожі висловлювання на адресу осіб у зв’язку з їх релігією”

Recommendation 1805 (2007) Blasphemy, religious insults and hate speech against persons on grounds of their religion

Цим документом ПАРЄ привертає увагу до проблеми міжрелігійних відносин в умовах багатокультурного суспільства.

Асамблея закликає держави – члени РЄ дотримуватися норм Європейської конвенції з прав людини, Міжнародної конвенції про ліквідацію усіх форм расової дискримінації та рекомендацій Європейської комісії проти расизму та нетерпимості, а також передбачити у національному законодавстві заходи щодо забезпечення свободи вираження поглядів і релігійних переконань разом із необхідними обмеженнями у цій сфері, що впливають з фундаментальних прав людини, водночас передбачаючи покарання за розпалювання міжрелігійних конфліктів. Пропонується також спрямувати систему освіти на виховання толерантності та порозуміння, інформування представників різних релігій про чуйність один одного у питаннях віри.

Рекомендовано також переглянути законодавство, якщо воно прийняте з урахуванням головним чином позиції домінуючої релігії.

ДОКУМЕНТИ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ

Резолюція (2007)8 від 11 травня 2007 р. “Про започаткування Розширеної часткової угоди щодо спорту (EPAS)”

Resolution CM/Res(2007)8 establishing the Enlarged Partial Agreement on Sport (EPAS)

Цей документ засвідчує рішення представників Комітету міністрів Ради Європи від 16 держав – членів РЄ (Андорра, Азербайджан, Боснія та Герцеговина, Кіпр, Данія, Франція, Угорщина, Ісландія, Латвія, Люксембург, Нідерланди, Норвегія, Сан-Марино, Словенія, Колишня Югославська Республіка Македонія, Велика Британія) про започаткування Розширеної часткової угоди щодо спорту.

Таке рішення базується на визнанні вагомій ролі спорту в досягненні більшої єдності між державами – членами РЄ, сприянні їх економічному, соціальному та культурному прогресу, а також зміцненню здоров'я їх населення.

Ця Угода, що містить Статут, започаткована на трирічний період і відкрита для приєднання до неї інших сторін у статусі повноцінних учасників або спостерігачів. Участь в Угоді передбачає фінансові внески держав, які є її сторонами.

Завданням Угоди є розробка та скоординована реалізація політичних стратегій, а також встановлення стандартів у галузі спорту і моніторинг застосування Європейської спортивної хартії та Кодексу спортивної етики в державах, які є її сторонами.

Рекомендація (2007)6 від 16 травня 2007 р. “Про відповідальність органів влади стосовно вищої освіти та академічних досліджень”

Recommendation CM/Rec(2007)6 on the public responsibility for higher education and research

Цей документ містить рекомендації Комітету міністрів державам – членам РЄ щодо впровадження в політику, законодавство і практику принципів відповідального ставлення органів влади до вищої освіти та академічних досліджень у контексті активізації діяльності із створення до 2010 р.

Європейського простору вищої освіти та Європейського простору академічних досліджень.

Наголошується на багатоаспектному та багаторівневому характері такої відповідальності. Зокрема, йдеться про відповідальність стосовно:

- створення належної правової та адміністративної бази для забезпечення якісного функціонування системи вищої освіти та дослідницьких інституцій;
- забезпечення рівних можливостей усіх громадян щодо доступу до вищої освіти та здійснення досліджень;
- фінансового забезпечення розвитку системи вищої освіти та дослідницьких інституцій.

При цьому звертається увага на необхідність дотримання міжнародно визнаних норм і стандартів, закріплених договорами Ради Європи та ЮНЕСКО.

Рекомендація (2007)7 від 20 червня 2007 р. “Про належне управління”

Recommendation CM/Rec(2007)7 on good administration

Комітет міністрів Ради Європи, приділяючи значну увагу забезпеченню права особи на отримання ефективних та якісних послуг від органів управління, цією Рекомендацією запроваджує Кодекс належного управління.

Цей Кодекс закладає принципи та правила, яких мають дотримуватися управлінські органи у відносинах із приватними особами.

Зокрема, визначаються такі принципи належного управління: законність, рівність, неупередженість, пропорційність, правова чіткість/визначеність, вчасність прийняття рішень, участь споживачів послуг у прийнятті рішень, конфіденційність, прозорість/відкритість.

Кодекс закріплює також основні правила, якими слід керуватися під час прийняття адміністративних рішень. Передбачено право приватних осіб на: а) ініціювання адміністративних рішень; б) подання звернень до органів

управління; в) висловлення міркувань щодо рішень, прийнятих стосовно цих осіб; г) участь у прийнятті нерегулятивних рішень тощо. Встановлено форму адміністративних рішень, порядок набрання ними чинності та їх виконання. Крім того, Кодексом запроваджується право приватних осіб на оскарження адміністративних рішень та отримання компенсації, якщо вказані рішення прийнято неправомірно.

Рекомендація (2007)8 від 20 червня 2007 р. “Про правові аспекти вирішення проблем заборгованості”

Recommendation CM/Rec(2007)8 on legal solutions to debt problems

Цим документом Комітет міністрів звертає увагу урядів країн – членів РЄ на проблему поширення в Європі явища надмірної заборгованості фізичних осіб та сімей в умовах, коли використання кредитів стало складовою економіки.

КМ підкреслює, що за відсутності міжнародно-правового акта з цих питань держави – члени РЄ мають запровадити правові та політичні заходи з метою:

- попередження створення заборгованості окремих осіб та сімей;
- пом'якшення впливу кризових ситуацій, пов'язаних із заборгованістю, на соціальний стан особи;
- забезпечення можливості реабілітації осіб, що вирішили проблему заборгованості.

Рекомендація окреслює роль компетентних органів (судових включно), банківських і кредитних установ та неурядових організацій, а також пропонує механізми їх взаємодії на міжнародному, національному, регіональному та місцевому рівнях.

ІНШЕ

Висновки 71-го пленарного засідання Венеціанської Комісії (1 – 2 червня 2007 р.)

Висновок № 423/2007 стосовно Закону “Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим та місцевих рад”

Opinion No. 423/2007 On the Law on Amendments to the Legislation Concerning the Status of Deputies of the Verkhovna Rada of the Autonomous Republic of Crimea and of Local Councils in Ukraine

Згідно з Висновком Венеціанської комісії розглядуваний Закон дозволяє приймати важливі рішення щодо статусу депутатів керівним органам [політичних] партій та виборцям, тоді як ні перші, ні другі не можуть дати необхідних гарантій незалежності та нейтральності, не мають належної юридичної кваліфікації та, в цілому, не можуть відповідати критеріям, що випливають з верховенства права. За відсутності судового контролю права і свободи депутатів не забезпечуються достатніми гарантіями.

Відкликання депутатів політичними партіями повторює аналогічні положення Конституції України, які раніше Венеціанською комісією було піддано жорсткій критиці на тій підставі, що вони порушують принцип вільного і незалежного мандата депутата, запроваджуючи мандат імперативний, що, в свою чергу, є несумісним із традиційною та загальноприйнятою доктриною представницької демократії.

І хоча вказані зміни обґрунтовані необхідністю сприяння партійній дисципліні, вони є надмірними, оскільки не дозволяють депутатам залишатися на зв'язку з виборцями та реагувати на зміни громадської думки. Політичні конфлікти не повинні вирішуватися за допомогою настільки жорстких норм, адже демократичні принципи вимагають, щоб політичні конфлікти розв'язувалися шляхом вільних дебатів між політичними партіями та громадськістю. Заборонивши депутату переходити з однієї політичної групи до іншої, особливо коли такий перехід є необхідним внаслідок політичних, соціальних та економічних подій, з якими зіткнулося суспільство, запропоновані зміни можуть утворити прірву у відносинах між суспільством і парламентом.

З огляду на зазначене запровадження відкликання представника виборцями та/або відповідними партіями (як на місцевому рівні, так і в Криму) суперечить європейським стандартам і порушує питання щодо сумісності з Конституцією України. Отже, Венеціанська комісія настійно рекомендує вилучити розглянуті вище положення з українського законодавства.

Висновок № 439/2007 щодо положень законодавства стосовно дострокових виборів в Україні

Opinion No. 439/2007 on legislative provisions concerning early elections in Ukraine

Внаслідок виникнення політичної кризи в Україні після підписання Президентом України Указу “Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України” Парламентська асамблея Ради Європи звернулася до Венеціанської комісії з проханням підготувати висновок щодо чинної законодавчої бази для проведення дострокових парламентських виборів в Україні та можливих шляхів вдосконалення виборчого законодавства на основі європейської практики¹.

У висновку, підготовленому та ухваленому на 71-му пленарному засіданні Венеціанської комісії, зазначається, що Центральній виборчій комісії України слід у повному обсязі використовувати свої повноваження у ході імплементації положень чинного законодавства стосовно дострокових виборів. Її роль є дуже важливою в організації роботи комісій нижчих рівнів, реєстрації кандидатів і перевірки списків виборців. У контексті дострокових виборів політичний клімат в Україні є напруженим та існує ризик виникнення конфронтації між політичними силами. Роль Центральної виборчої комісії є надзвичайно важливою у передвиборчий період, тому вона не повинна піддаватися тиску з боку інших державних органів влади та різних політичних сил. Якщо Центральна виборча комісія скористається своїми повноваженнями, не виникне жодних перешкод для проведення дострокових виборів згідно з європейськими стандартами.

Крім того, у законодавчих положеннях мають бути чітко встановлені строки для вчасного виділення коштів на організацію дострокових виборів. Рішення, прийняті різними державними органами влади та судами в межах їх компетенції, мають

¹ Резолюція 1549 (2007) “Про функціонування демократичних інституцій в Україні”, п.18.

виконуватися вчасно, інакше довіру електорату до виборчого процесу може бути серйозно підірвано.

Висновок № 443/2007 щодо проекту закону “Про парламентську опозицію в Україні”

Opinion No. 443/2007 on the Draft Law on the Parliamentary Opposition in Ukraine

Згідно з Висновком Венеціанської Комісії проект закону “Про парламентську опозицію” містить кілька позитивних моментів, спрямованих на зміцнення ролі та становища опозиції. Проте реалізація положень цього закону може спричинити ризик зменшення існуючих прав незалежних членів Парламенту та фракцій, які не приєдналися ні до більшості, ні до опозиції. Отже, необхідно, щоб нові права, запроваджені на користь опозиції не порушували основні права всіх політичних фракцій і членів парламенту на участь у його роботі. Положення щодо належності або до більшості, або до опозиції, які визначені проектом Закону через ряд жорстких правових норм щодо створення та діяльності парламентської опозиції, мають бути пом’якшені, оскільки позбавляють інших незалежних акторів можливості продовжувати відігравати певну роль у здійсненні політичного та інституційного контролю за владою.

На думку Комісії, слід вжити необхідних заходів для того, щоб перевірити та впорядкувати у самому проекті закону численні моменти, що стосуються інших законодавчих актів України з огляду на уникнення плутанини і подальших суперечностей. Новий статус опозиції мав би здобути широку підтримку основних політичних сил в Україні з тим, щоб гарантувати, що він відповідає не лише інтересам нинішньої більшості.

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Регламент Комісії (ЄС) № 414/2007 від 13 березня 2007 року про методичні настанови з планування, впровадження та експлуатації річкових інформаційних служб (PIC/RIS), зазначених у статті 5 Директиви 2005/44/ЄС Європейського Парламенту та Ради про гармонізовані річкові інформаційні служби (PIC/RIS) на внутрішніх водних шляхах Співтовариства

Commission Regulation (EC) No 414/2007 of 13 March 2007 concerning the technical guidelines for the planning, implementation and operational use of river information services (RIS) referred to in Article 5 of Directive 2005/44/EC of the European Parliament and of the Council on harmonised river information services (RIS) on inland waterways in the Community

Цим Регламентом визначено методичні настанови з планування, впровадження та експлуатації річкових інформаційних служб (PIC). Ці настанови містяться в Додатку до Регламенту та, зокрема, включають положення щодо системи та побудови PIC, а також прав і обов'язків компетентних органів, користувачів та акціонерів PIC.

Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Директива 2007/2/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 14 березня 2007 року про створення Інфраструктури просторової інформації¹ в Європейському Співтоваристві (ІПЄС/INSPIRE)

Directive 2007/2/EC of the European Parliament and of the Council of 14 March 2007 establishing an Infrastructure for Spatial Information in the European Community (INSPIRE)

Метою Директиви є виклад загальних правил створення Інфраструктури просторової інформації в Європейському Співтоваристві (ІПЄС/INSPIRE), необхідної для інтегрованого вироблення екологічної політики ЄС з урахуванням регіональних та місцевих особливостей, а також для цілей політик або діяльності

¹ Під просторовою інформацією для цілей цієї Директиви розуміються будь-які дані з прямим чи опосередкованим посиланням на конкретне місце розташування або географічну область.

Співтовариства, що можуть мати вплив на навколишнє природне середовище.

Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Рішення Ради від 19 квітня 2007 року про запровадження на період 2007 – 2013 рр. спеціальної програми “Основоположні права та громадянство” як частини Загальної програми “Основоположні права та правосуддя” (2007/252/ЮВС¹)

Council Decision of 19 April 2007 establishing for the period 2007-2013 the specific programme ‘Fundamental rights and citizenship’ as part of the General programme ‘Fundamental Rights and Justice’ (2007/252/JHA)

Цим Рішенням запроваджується програма “Основоположні права та громадянство” (далі – Програма) в рамках Загальної програми “Основоположні права та правосуддя”. Її основними цілями є розвиток європейського суспільства, що базується на повазі до основоположних прав, шляхом: сприяння дотриманню основоположних прав; інформування всіх осіб про їхні права (включаючи ті, що випливають із громадянства ЄС) з метою заохочення громадян ЄС до активної участі в демократичному житті Союзу; підтримки недержавних організацій та громадських об’єднань для активізації їх участі у сприянні основоположним правам, а також створення належних структур для стимулювання міжрелігійного та багатокультурного діалогу на рівні ЄС.

Програму запроваджено на період 1 січня 2007 р. – 31 грудня 2013 р.

Рішення набирає чинності з наступного дня після його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

¹ Договором ЄС визначаються підвалини “архітектури” Європи, що тримається на “трьох стовпах”: Європейські Співтовариства - “перший стовп”, спільна зовнішня та безпекова політика (СЗБП) - “другий стовп” та співпраця у сфері юстиції та внутрішніх справ (ЮВС) - “третій стовп” (Частина VI Договору ЄС). Метою співпраці у сфері ЮВС є практичне втілення принципу вільного пересування осіб.

Регламент Ради (ЄС) № 452/2007 від 23 квітня 2007 року про встановлення фіксованого антидемпінгового мита та обов'язкового збору тимчасового мита, встановленого на імпорт прасувальних дощок, що надходять із Китайської Народної Республіки та України

Council Regulation (EC) No 452/2007 of 23 April 2007 imposing a definitive anti-dumping duty and collecting definitively the provisional duty imposed on imports of ironing boards originating in the People's Republic of China and Ukraine

Цей Регламент продовжує дію Регламенту Комісії № 1620/2006¹ від 30 жовтня 2006 р., яким було запроваджене тимчасове мито у розмірі 10,3% на імпорт прасувальних дощок з України. Регламент № 1620/2006 набрав чинності з 1 листопада 2006 р. та був чинним протягом шести місяців. Новоухваленим документом Рада запроваджує фіксоване антидемпінгове мито на вказаний товар, що надходить, зокрема, з України; розмір ставки мита становить 9,9%. Крім того, цим документом передбачається обов'язкове стягнення з України суми тимчасового мита, зібраного за відповідний період.

Регламент набирає чинності з наступного дня після його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Регламент (ЄС) № 458/2007 Європейського Парламенту та Ради від 25 квітня 2007 року про Європейську систему об'єднаної статистики із соціального захисту (ЄСОССЗ/ESSPROS)

Regulation (EC) No 458/2007 of the European Parliament and of the Council of 25 April 2007 on the European system of integrated social protection statistics (ESSPROS)

Метою цього Регламенту є запровадження Європейської системи об'єднаної статистики із соціального захисту (ЄСОССЗ). Основними її елементами є метрологічна база, що охоплює спільні стандарти, визначення, класифікації, норми обліку, які

¹ Регламент Комісії (ЄС) № 1620/2006 від 30 жовтня 2006 року про встановлення тимчасового антидемпінгового мита на імпорт прасувальних дощок, що надходять із Китайської Народної Республіки та України (Commission Regulation (EC) No 1620/2006 of 30 October 2006 imposing a provisional anti-dumping duty on imports of ironing boards originating in the People's Republic of China and Ukraine).

використовуються при узагальненні статистичних даних та встановленні часових рамок для їх передачі.

Відповідно до вимог цього Регламенту статистичні дані мають передаватися на рівні схеми соціального захисту. Для кожної соціальної схеми мають бути передбачені витрати та надходження згідно з класифікацією ЄСОССЗ.

Регламент набирає чинності на 20-ий день після його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Рекомендація Комісії від 3 травня 2007 року щодо моніторингу рівнів вмісту акриламід¹ у харчових продуктах (2007/331/ЄС)

Commission Recommendation of 3 May 2007 on the monitoring of acrylamide levels in food (2007/331/EC)

Цим документом Комісія Європейських Співтовариств рекомендує державам-членам здійснювати протягом 2007 – 2009 рр. щорічний моніторинг рівня вмісту акриламід у харчових продуктах, визначених у Додатку I до цієї Рекомендації. До продуктів із підвищеним рівнем вмісту акриламід, зокрема, належать картопля фрі (та інші картопляні напівфабрикати швидкого приготування), картопляні чіпси, сніданкові злаки, хліб, печиво, смажені кавові зерна.

Рішення Комісії від 16 травня 2007 року про уніфікований доступ до інформації стосовно використання радіочастот в Співтоваристві (2007/344/ЄС)

Commission Decision of 16 May 2007 on harmonised availability of information regarding spectrum use within the Community (2007/344/EC)

Рішення спрямоване на гармонізацію доступу до інформації про використання радіочастот у Співтоваристві за допомогою єдиного спільного інформаційного пункту та узгодження формату та змісту такої інформації. Відповідно до цього Рішення Система інформації про частоти, запроваджена Європейською радіокомунікаційною службою, стане єдиним спільним пунктом

¹ За даними Міжнародного агентства з вивчення раку (IARC), у 1994 р. акриламід було офіційно класифіковано як “потенційний канцероген”, шкідливий для здоров'я людини. Акриламід здійснює генотоксичний вплив на організм людини, що призводить до пошкодження генної системи організму та розвитку раку. Він також уражає нервову систему, спричиняє безпліддя (Прим. перекладача).

інформаційного доступу, який буде оприлюднювати через Інтернет відповідну інформацію про використання радіочастот у кожній державі – члені ЄС.

Рішення набирає чинності з 1 січня 2008 р.

Директива 2007/23/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 травня 2007 року про розміщення на ринку піротехнічних виробів

Directive 2007/23/EC of the European Parliament and of the Council of 23 May 2007 on the placing on the market of pyrotechnic articles

Цією Директивою встановлюються правила, спрямовані на досягнення вільного переміщення піротехнічних виробів на внутрішньоєвропейському ринку, які водночас забезпечують високий рівень захисту здоров'я і безпеки людей та захисту споживачів, а також приділяється увага аспектам, пов'язаним з охороною довкілля. Документ закріплює найважливіші безпекові вимоги до піротехнічних виробів для розміщення їх на європейському ринку.

Ця Директива набирає чинності на 20-й день з дати її опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Регламент (ЄС) № 614/2007 Європейського Парламенту та Ради від 23 травня 2007 року про Фінансовий інструмент з довкілля (ЛАЙФ+/LIFE+)

Regulation (EC) No 614/2007 of the European Parliament and of the Council of 23 May 2007 concerning the Financial Instrument for the Environment (LIFE+)

Цим Регламентом запроваджено Фінансовий інструмент з довкілля (ЛАЙФ+). Загальним завданням ЛАЙФ+ є сприяння проведенню, оновленню та розвитку політики і законодавства Співтовариства у галузі довкілля, включаючи інтеграцію питань довкілля до інших політик, і тим самим сприяння сталому розвитку. ЛАЙФ+ має також допомагати впровадженню Шостої програми дій у галузі довкілля, включаючи тематичні стратегії, фінансові заходи

та проекти у державах-членах, що мають “європейську додану вартість”.

ЛАЙФ+ складається з трьох компонентів: ЛАЙФ+ Природа та біорозмаїття, ЛАЙФ+ Екологічна політика та управління, ЛАЙФ+ Інформація та комунікації.

Регламент набирає чинності на 3-ий день після його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Рішення Комісії від 31 травня 2007 року про внесення змін до Рішення 2004/20/ЄС з метою перетворення “Виконавчого агентства з інтелектуальної енергії” на “Виконавче агентство з конкурентоспроможності та інновацій” (2007/372/ЄС)

Commission Decision of 31 May 2007 amending Decision 2004/20/EC in order to transform the ‘Intelligent Energy Executive Agency’ into the Executive Agency for Competitiveness and Innovation (2007/372/EC)

Цим Рішенням на базі Виконавчого агентства з інтелектуальної енергії створюється Виконавче агентство з конкурентоспроможності та інновацій, яке виконуватиме свої завдання з 1 січня 2004 р. до 31 грудня 2015 р.

Основними функціями та завданнями зазначеного Агентства є управління діями Співтовариства у сфері енергетики, підприємництва та інновацій, включаючи еко-інновації. Зазначені завдання та функції виконуватимуться згідно з Рамковою програмою з конкурентоспроможності та інновацій (2007 – 2013) та Програмою Марко Поло II (2007 – 2013).

Рішення вступає в дію з 31 травня 2007 р.

Регламент Комісії (ЄС) № 633/2007 від 7 червня 2007 року, який встановлює вимоги щодо застосування протоколу передачі польотного повідомлення, що використовується для інформування, координації та передачі рейсів між службами управління повітряним рухом

Commission Regulation (EC) No 633/2007 of 7 June 2007 laying down requirements for the application of a flight message transfer protocol used for the purpose of notification, coordination and transfer of flights between air traffic control units

Цим Регламентом закріплено вимоги щодо застосування протоколу передачі польотного повідомлення для обміну інформацією між системами обробки польотних даних з метою інформування та координації польотів службами управління повітряним рухом та для цілей цивільної та військової координації згідно з Регламентом (ЄС) № 1032/2006.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Рішення Комісії від 8 червня 2007 року про створення групи експертів з демографічних питань (2007/397/ЄС)

Commission Decision of 8 June 2007 setting up an expert group on demographic issues (2007/397/EC)

Цим Рішенням під егідою Комісії створюється група експертів з демографічних питань, головним завданням якої є інформування Комісії про стан моніторингу демографічних змін та імплементації керівних настанов у сфері демографічної політики, викладених у Повідомленні Комісії від 12 жовтня 2006 року про демографічне майбутнє Європи (COM(2006) 571).

Експертна група створюється на п'ятирічний термін (із можливістю його подальшого подовження).

Рішення набирає чинності з дня його опублікування в “Офіційному віснику Європейського Союзу”.

Рішення Комісії від 14 червня 2007 року про створення Групи високого рівня з питань конкурентоспроможності хімічної промисловості в Європейському Союзі (2007/418/ЄС)

Commission Decision of 14 June 2007 setting up the High Level Group on the Competitiveness of the Chemicals Industry in the European Union (2007/418/EC)

Цим Рішенням Комісія створює Групу високого рівня з питань конкурентоспроможності хімічної промисловості в ЄС, першочерговим завданням якої є проведення економічного та статистичного аналізу факторів, які визначають швидкі структурні зміни в галузі хімічної промисловості, а також факторів, що впливають на конкурентне становище європейської хімічної промисловості. На підставі результатів аналізу експерти розробляють спеціальні рекомендації стосовно політики у цьому секторі з метою підвищення його конкурентоспроможності згідно з концепцією сталого розвитку.

Група розпочинає діяльність з дати прийняття цього Рішення (14 червня 2007 р.).

Рішення чинне протягом двох років з дати його прийняття.

III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ДОНІЧЕНКО¹ проти України” від 5 квітня 2007 р. (заява № 19855/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF DONICHENKO v. UKRAINE
of 5 April 2007 (Application no. 19855/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав
людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

16 серпня 2000 р. Іван Петрович Доніченко почав
провадження у Бориспільському міському суді проти міського
управління міліції м. Бориспіль та Державного казначейства.
Доніченко стверджував, що працівники управління міліції
намагалися незаконно проникнути в його квартиру та здійснити
обшук, а також ображали його в присутності сусідів. Він вимагав
відшкодування йому моральної шкоди.

Після ряду судових розглядів 24 травня 2002 р.
Бориспільський міський суд присудив виплатити І. П. Доніченку
2,393.09 грн. (близько 389 євро) компенсації за нематеріальний
збиток та судові витрати, а також зобов’язав співробітників МВС
офіційно вибачитися перед ним. Оскільки це рішення протягом
року не виконувалося, 30 травня 2003 р. Доніченко подав заяву до
Європейського суду з прав людини щодо його невиконання у
розумний строк.

¹ Тут і далі всі імена, по батькові та прізвища заявників у справах транслітеровано відповідно до їх написання в оригіналах рішень англійською мовою.

Рішення суду

Суд постановив, що мало місце порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1,200 євро за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “АЛЕКСАНДР ШЕВЧЕНКО проти України” від 26 квітня 2007 р. (заява № 8371/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ALEKSANDR SHEVCHENKO v. UKRAINE of 26 April 2007 (Application no. 8371/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

Заявник – Александр Александровіч Шевченко – подав позов проти колишнього роботодавця стосовно відшкодування заборгованості з заробітної плати. 11 вересня 1998 р. Ленінський районний суд м. Кіровоград присудив виплатити йому 1,834.92 грн. 16 жовтня 2003 р. йому було повідомлено, що суму, яку йому присудили згідно із зазначеним рішенням, перераховано на банківський рахунок виконавчої служби. У листі від 30 січня 2004 р. А. Шевченка попросили надати необхідну інформацію для банківського або поштового переказу цієї суми. Однак, оскільки він такої інформації не надав, присуджену йому суму не було виплачено. Тоді він подав позов проти виконавчої служби, який було відхилено через недотримання процедурних вимог.

31 січня 2002 р. заявник подав позов до Ленінського районного суду м. Кіровоград (а також паралельно до Європейського суду з прав людини) проти колишнього роботодавця стосовно компенсації заробітку, втраченого ним через

тривале невиконання рішення суду від 11 вересня 1998 р. Цей позов суд відхилив.

15 вересня 2003 р. заявник подав позов проти виконавчої служби, Міністерства юстиції та Державного казначейства щодо невиконання рішень суду, ухвалених на його користь. 11 лютого 2004 р. суд ухвалив рішення не на користь заявника, а 7 квітня цей самий суд повернув звернення про оскарження через те, що А. Шевченко не сплатив судовий збір. Заявник подав апеляцію стосовно цих рішень у касаційному порядку, розгляд якої триває досі.

Рішення суду

Суд одностайно визнав заяву прийнятною, постановив, що мало місце порушення положень статей 6 (1) і 13 Конвенції, а також ст. 1 Протоколу 1 до неї, і зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1,600 євро за нематеріальний збиток та 300 євро за відшкодування витрат.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ГІРЯ ТА ІНШІ проти України” від 26 квітня 2007 р. (заява № 17787/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GIRYA AND OTHERS v. UKRAINE of 26 April 2007 (Application no. 17787/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,

ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.

Обставини справи

Александра Ніколаєвна Гіря та ще 11 громадян України (далі – заявники) порушили окремі провадження у Куп'янському міському суді та Комісії з трудових спорів (далі – Комісія) проти свого колишнього роботодавця – ВАТ “Куп'янський ливарний завод”, вимагаючи відшкодування заборгованості із заробітної плати та інших виплат.

Згідно з рішеннями, ухваленими зазначеним судом та Комісією на користь заявників у різні строки, кожному з них присудили виплатити певну суму заборгованості із заробітної плати та нематеріального збитку. Через порушення провадження проти ВАТ щодо його банкрутства всі рішення було виконано частково, крім трьох, які залишилися повністю невиконаними.

У результаті заявники звернулися до Європейського суду з прав людини з колективною скаргою стосовно тривалого невиконання рішень українських судів, ухвалених на їх користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав спільну заяву 12 громадян України прийнятною, постановив, що було порушено положення ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити заявникам упродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного борги за рішеннями національних судів, а також 800 євро кожному за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “КОЛОСЕНКО проти України” від 26 квітня 2007 р. (заява № 40200/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KOLOSENKO v. UKRAINE of 26 April 2007 (Application no. 40200/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,

ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.

Обставини справи

12 жовтня 2000 р. Заводський районний суд м. Дніпродзержинськ постановив, щоб Комунальне експлуатаційне підприємство “Дніпродзержинськміськелектротранс” виплатило заявнику – Леоніду Івановічу Колосенку – заборгованість із заробітної плати та нематеріальний збиток у розмірі 1,804.61 грн.

17 червня 2003 р. Господарський суд Дніпропетровської області оголосив це підприємство банкрутом.

Тоді заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на невиконання у розумний строк рішення національного суду, ухваленого на його користь, вимагаючи виплатити йому компенсації за нематеріальний збиток у розмірі 7,612.78 євро.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СТРАТЕЙЧУК проти України” від 26 квітня 2007 р. (заява № 25543/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF STRATEYCHUK v. UKRAINE of 26 April 2007 (Application no. 25543/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

Заявник – Владімір Івановіч Стратейчук – подав позов до суду м. Бердянськ проти Бердянського підприємства “Южгідромаш” стосовно відшкодування йому заборгованості із заробітної плати. 30 травня 2000 р. суд присудив виплатити йому 1,423.39 грн. Однак призначену суму не було виплачено через банкрутство зазначеного підприємства і державний мораторій на примусовий продаж його майна. 12 вересня 2001 р. заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою про порушення його права на справедливий судовий розгляд і захист права власності.

Рішення суду

Суд одностайно визнав заяву прийнятною, постановив, що мало місце порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, і зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного невиконаної суми, що їй було присуджено рішенням суду м. Бердянськ від 30 травня 2000 р., а також 1,150 євро за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “БОЧАН проти України” від 3 травня 2007 р. (заява № 7577/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BOCHAN v. UKRAINE of 3 May 2007 (Application no. 7577/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”,
ст. 14 “Заборона дискримінації”,
ст. 17 “Заборона зловживання правами”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.

Обставини справи

Заявниця у справі – Марія Іванівна Бочан – порушила ряд проваджень у національних судах, захищаючи своє право на частину будинку, збудованого на земельній ділянці, яка була паєм у кооперативному товаристві. До розгляду справи, який тривав з 1997 до 2003 р., були залучені особи, що також претендували на частини будинку і земельну ділянку. Справа пройшла декілька інстанцій, у результаті чого 4 лютого 2003 р. та 26 травня 2004 р. Тернопільський районний апеляційний суд та Верховний Суд відповідно підтримали рішення суду першої інстанції, ухвалене не на користь заявниці.

Тоді вона звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на нечесний розгляд її справи в українському суді, а також на відсутність об'єктивності й незалежності суду та затягування

розгляду її справи. Крім того, вона скаржилася на відсутність доступу до ефективного судового захисту.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, відхиливши скарги за іншими статтями, а також зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “КОВАЛЬ І ПАЦЬОРА проти України” від 3 травня 2007 р. (заяви № 1110/02 та № 1206/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KOVAL AND PATSYORA v. UKRAINE of 3 May 2007 (Applications nos. 1110/02 and 1206/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”.*

Обставини справи

Заявниці – Ольга Миколаївна Коваль та Алла Олександрівна Пацьора – колишні вчительки – подали позов проти Міністерства освіти стосовно відшкодування їм заборгованості із заробітної плати та деяких надбавок до неї. 7 жовтня 1999 р. Роздільнянський районний суд Одеської області присудив виплатити їм 1,248 та 2,485.28 грн. відповідно. Однак виконавча служба повідомила заявницям, що рішення на їх користь не може бути виконане через відсутність у бюджеті коштів на соціальні виплати вчителям. Після ряду звернень до українських судів вони звернулися до Європейського суду з прав людини, оскільки рішення від 7 жовтня 1999 р. досі лишається невиконаним у повному обсязі.

Рішення суду

Суд одностайно визнав заяву прийнятною, постановив, що мало місце порушення положень ст. 6 (1) Конвенції і не має необхідності перевіряти скарги заявниць за ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити кожній заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного суму, яку було присуджено виплатити заявницям рішенням Роздільнянського районного суду від 7 жовтня 1999 р., а також 2 тис. євро компенсації кожній за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ЛІЗАНЕЦЬ проти України” від 31 травня 2007 р. (заява № 6725/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF LIZANETS v. UKRAINE of 31 May 2007 (Application no. 6725/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

*ст. 5 “Право на свободу та особисту недоторканність”,
ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 12 “Право на шлюб”.*

Обставини справи

У лютому 1997 р. заявника у справі – Георгія Івановича Лізанця – колишнього інспектора Мукачівського міського ринку – було звинувачено у корупції та затримано. У грудні 1997 р. справу проти нього було закрито за відсутністю складу злочину, а його звільнено.

3 вересня 1998 р. заявник порушив провадження проти Мукачівської районної прокуратури Закарпатської області, вимагаючи компенсації за незаконне судове переслідування. 30 вересня цього ж року Мукачівський міський суд присудив виплатити йому 60 тис. грн. компенсації за моральну шкоду. У травні 2001 р. цей же суд зобов'язав прокуратуру виплатити заявникові 80 тис. грн. компенсації за завдану йому моральну та

матеріальну шкоду. Прокуратура оскаржила це рішення у касаційному порядку.

У січні 2002 р. справу було поновлено через виникнення нових обставин, а саме – через скасування Рішенням Конституційного Суду України ст. 25 Закону України “Про державний бюджет на 2001 р.”. 5 квітня 2002 р. Мукачівський міський суд частково задовольнив скаргу заявника, зобов’язавши Державне казначейство України виплатити йому 10 тис. грн. компенсації за незаконне судове переслідування. Заявник подав апеляцію, але 12 червня 2002 р. це рішення підтримав Апеляційний суд Мукачівської області.

Рішення досі лишається невиконаним, через що заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою щодо порушення статей 5, 6 та 12 Конвенції.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши скарги за її статтями 5 та 12 як необґрунтовані, та зобов’язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 11,380 євро як компенсацію за матеріальний збиток та борг за рішенням національного суду від 12 червня 2002 р., а також 3 тис. євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ЛИСЕНКО проти України” від 7 червня 2007 р. (заява № 18219/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF LYSENKO v. UKRAINE of 7 June 2007 (Application no. 18219/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

26 серпня 1998 р. суд постановив, щоб приватне агропромислове товариство “Щербані” виплатило заявнику – Василю Васильовичу Лисенку – його пай у розмірі 32,112 грн. До грудня 1999 р. виконавча служба виплатила 7,130.40 грн. із присудженої суми. Тоді заявник звернувся до суду зі скаргою на виконавчу службу, яка не виконала рішення у повному обсязі. У вересні 2002 р. суд постановив, що такі дії виконавчої служби є незаконними.

У листопаді 2002 р. заявник порушив провадження проти виконавчої служби, вимагаючи компенсації за шкоду, завдану йому необґрунтованою затримкою у виконанні рішення, ухваленого на його користь.

У результаті у лютому 2003 р. суд постановив виплатити заявнику 925 грн. компенсації за моральну шкоду, але цю суму він отримав лише 8 липня 2004 р., оскільки у листопаді 2003 р. обласне управління юстиції поінформувало його про те, що рішення від 26 серпня 1998 р. не було виконане вчасно через відсутність коштів у товариства-боржника.

Тоді заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення національного суду, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, постановив, що немає необхідності розглядати скаргу за ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 200 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ШІНКАРЕНКО проти України” від 7 червня 2007 р. (заява № 31105/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SHINKARENKO v. UKRAINE of 7 June 2007 (Application no. 31105/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

У грудні 1997 р. заявника у справі – Володимира Семеновича Шінкаренка – було звільнено з товариства “Інструментальний завод” (м. Кременчук), у зв’язку з чим у лютому 1998 р. він порушив судове провадження проти колишнього роботодавця, вимагаючи поновлення на посаді та виплати заробітної плати. Суд відхилив його скаргу як необґрунтовану.

За період 1998 – 2002 рр. заявник неодноразово звертався з позовами до різних судових інстанцій, але всі вони були відхилені як необґрунтовані. У листопаді апеляційний суд також відхилив його скаргу як подану несвоєчасно. Касаційну скаргу В. Шінкаренко не подавав, відразу звернувшись до Європейського суду з прав людини. Він скаржився на необґрунтовано тривалий розгляд його справи в національних судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов’язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1,800 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “МАВРОДІЙ проти України” від 7 червня 2007 р. (заява № 32558/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MAVRODIY v. UKRAINE of 7 June 2007 (Application no. 32558/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

Заявник – Грігорій Яковлевич Мавродій – мешканець м. Миколаїв, був єдиним власником та директором приватного будівельного підприємства “Прімула”. 24 червня 1998 р. Арбітражний суд Одеської області постановив, щоб квартирно-експлуатаційна частина Чорноморського району Одеського військового округу виплатила підприємству заявника 21,350 грн. згідно з договором на будівництво, але рішення не було виконане через відсутність коштів у боржника.

У ході судового розгляду в березні 2004 р. заявник звернувся до Господарського суду м. Київ зі скаргою на Міністерство оборони України та зазначену квартирно-експлуатаційну частину, вимагаючи компенсації за шкоду, спричинену невиконанням рішення від 24 червня 1998 р., але скаргу не було розглянуто через несплату заявником судового збору. Рішення від 24 червня 1998 р., ухвалене на користь заявника, досі лишається невиконаним, у зв'язку з чим він подав скаргу до Європейського суду з прав людини.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного борг за рішенням національного суду та 2,600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “АРТЕМЕНКО проти України” від 7 червня 2007 р. (заява № 33983/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ARTEMENKO v. UKRAINE of 7 June 2007 (Application no. 33983/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

У 1996 р. проти заявниці – Наталії Івановни Артеменко – порушив провадження брат її померлого чоловіка, вимагаючи компенсувати йому витрати на поховання. Позов було частково задоволено.

У 1997 р. заявниця подала проти даної особи зустрічний позов, стверджуючи, що має право на управління майном покійного чоловіка та компенсацію.

21 червня 2001 р. Кіровоградський районний суд ухвалив рішення, в якому частково задовольнив як зустрічний позов заявниці, так і новоподаний позов протилежної сторони. У жовтні 2001 р. Апеляційний суд Кіровоградської області скасував ухвалене рішення у частині, що стосується зустрічного позову та передав справу на подальше розслідування до Кіровського районного суду м. Кіровоград.

У березні 2003 р. судовий процес було припинено на час розгляду кримінальної справи, порушеної на вимогу заявниці проти брата її чоловіка у зв'язку з фальсифікацією ним заповіту померлого. У квітні цього ж року Артеменко звернулася до Кіровського районного суду із запитом про перегляд рішення від 21 червня 2001 р. у зв'язку із нововиявленими обставинами. Згодом суд передав запит до Верховного Суду України, який у 2005 р. відхилив його.

Розгляд справи у Кіровському районному суді триває з січня 2006 р., і заявниця звернулася до Європейського суду з прав

людини із заявою про порушення її права на справедливий судовий розгляд упродовж розумного строку.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2,400 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ЛОГВІНОВ проти України” від 14 червня 2007 р. (заява № 1371/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF LOGVINOV v. UKRAINE of 14 June 2007 (Application no. 1371/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

Заявник – Ніколай Кузьміч Логвінов – порушив провадження у Полтавському районному суді проти Науково-дослідницького господарства ім. Макаренка (25% акціонерного капіталу якого належало державі), вимагаючи компенсації морального та матеріального збитків. 29 травня 2001 р. суд постановив виплатити заявнику 19,344.85 грн.

У вересні 2001 р. виконавча служба почала процедуру виконання цього рішення, а у травні 2002 р. повідомила заявника про неможливість подальших виплат, оскільки згідно із Законом України “Про введення мораторію на примусову реалізацію майна” у грудні 2001 р. продаж майна підприємства-боржника було заборонено.

До липня 2003 р. підприємство було приватизоване, а 14 листопада цього ж року рішення від 29 травня 2001 р. було виконано в повному обсязі.

Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення національного суду, ухваленого на його користь.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, відмовивши у справедливій сатисфакції скарги про порушення ст. 13 Конвенції, а також зобов'язав Україну виплатити заявникові впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 600 євро компенсації за нематеріальний збиток та 23 євро за витрати, яких він зазнав.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ОСТАПЕНКО проти України” від 14 червня 2007 р. (заява № 17341/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF OSTAPENKO v. UKRAINE of 14 June 2007 (Application no. 17341/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

Заявник – Микола Григорович Остапенко – фермер – неодноразово звертався до міської та районної рад з проханням виділити йому з державного земельного резерву ділянку для фермерства, але отримував відмови через відсутність вільних ділянок.

11 лютого 2000 р. він звернувся до суду з питанням про оскарження рішення міської та районної рад. 4 квітня 2000 р.

Миколаївський арбітражний суд виніс рішення на користь заявника та присудив виділити йому земельну ділянку площею 22 га. Після ряду судових розглядів щодо оскарження цього рішення з боку міської та районної рад воно, маючи законну силу, не було виконане і заявник звернувся до Європейського суду з прав людини.

Рішення суду

Суд одностайно визнав заяву прийнятною, постановив, що мало місце порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та ст. 1 Протоколу 1 до неї, а також зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ПОНОМАРЕНКО проти України” від 14 червня 2007 р. (заява № 13156/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PONOMARENKO v. UKRAINE of 14 June 2007 (Application no. 13156/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

*ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.*

Обставини справи

Заявник – Альберт Івановіч Пономаренко – є власником будинку та земельної ділянки, на якій його збудовано, успадкованих ним у 1989 р. У березні 1991 р. він звернувся до Міського суду м. Гола Пристань зі скаргою на рішення міської ради, стверджуючи, що остання незаконно зменшила територію земельної ділянки, на якій розташовано його будинок, внаслідок чого йому стало складно до нього потрапити. Він також вимагав повернути йому частину земельної ділянки, відібрану в 1975 р. у його померлих родичів, яким раніше належав будинок. Суд відмовив йому в розгляді скарги по суті на підставі того, що у 1975 р. стороною заявника не було вичерпано всі засоби несудового

захисту. Більше того, суд завважив, що на той момент заявник не був власником зазначеної земельної ділянки.

У 2001 р. заявник знову звернувся до міського суду з тією самою скаргою, але останній також відмовив у розгляді скарги на тих самих підставах. Заявник подав касаційну скаргу, яку теж було відхилено.

Тоді він звернувся до Європейського Суду зі скаргою про незаконне позбавлення його права доступу до суду, а також порушення права мирно володіти своїм майном.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши скаргу за ст. 1 Протоколу 1 до неї, та постановив, що встановлення самого факту порушення зазначеної статті є достатньою справедливою компенсацією за моральну шкоду, якої було завдано заявникові.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СВЯТО-МИХАЙЛІВСЬКА ПАРАФІЯ проти України” від 14 червня 2007 р. (заява № 77703/01)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SVYATO-MYKHAYLIVSKA PARAFIYA v. UKRAINE of 14 June 2007 (Application no. 77703/01)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,
ст. 9 “Свобода думки, совісті і віросповідання”,
ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”,
ст. 1 “Захист права власності” Протоколу 1.

Обставини справи

Заявником у справі є Свято-Михайлівська парафія, створена та зареєстрована в 1990 р. як релігійне об'єднання у складі Російської православної церкви. У 1990 р. парафія отримала дозвіл на будівництво церкви. У 1992 р. керівництво парафії ухвалило зміни до свого Статуту, згідно з якими об'єднанню надавався статус юридичної особи, а з 1993 р. парафія мала перейти під патронат Української православної церкви Московського патріархату. Але через ряд обставин, що виникли в подальшому (зокрема, ухвалення парафіяльною радою рішення про перехід парафії під юрисдикцію Української православної церкви Київського патріархату та розбрат серед парафіян), їй відмовили в офіційній реєстрації зазначених змін. Внаслідок цього її керівництво ініціювало ряд судових проваджень у національних судах, рішення яких не задовольнили позивача.

Тоді Свято-Михайлівська парафія звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на відмову органів влади реєструвати зміни до її Статуту, що призвело до конфіскації частини майна парафії. Заявник стверджував, що така відмова є порушенням права на свободу думки, совісті та віросповідання.

Рішення суду

Суд визнав скарги за статтями 6 (1) та 9 Конвенції прийнятними, відхиливши скарги за іншими статтями, однострійно

визнав порушення ст. 9, а також постановив, що немає необхідності у розгляді скарги за ст. 6 (1).

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “АРЯМІН проти України” від 21 червня 2007 р. (заява № 3155/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ARYAMIN v. UKRAINE of 21 June 2007 (Application no. 3155/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

26 листопада 1998 р. Червоноградський міський суд Львівської області постановив, що державне гірничодобувне товариство має виплатити заявнику – Аряміну Анатолію Васильовичу – 16,960 грн. компенсації за шкоду, завдану його здоров’ю. Це рішення було остаточним, а судовий наказ щодо його виконання було видано того ж дня.

У грудні 1998 р. Відділ Державної виконавчої служби Червоноградського міського управління юстиції розпочав процедуру виконання рішення .

Рішення суду від 26 листопада 1998 р. було повністю виконане 27 лютого 2003 р.

Заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішення національного суду.

Він вимагав відшкодування у розмірі 10 тис. грн. за матеріальні та нематеріальні збитки.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов’язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1,600 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ВАСІЛЬЄВ проти України” від 21 червня 2007 р. (заява № 11370/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF VASILYEV v. UKRAINE of 21 June 2007 (Application no. 11370/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 8 “Право на повагу до приватного і сімейного життя”,

ст. 17 “Заборона зловживання правами”,

ст. 18 “Обмеження у застосуванні обмежень на права”.

Обставини справи

16 серпня 1996 р. квартиру заявника – Олега Павловича Васільєва – було продано його племінником. Акт купівлі-продажу було здійснено відповідно до довіреності, виданої заявником. Згодом останній подав кримінальну скаргу на свого племінника, заявивши, що той викрав його паспорт та підробив підпис на довіреності, виданій для продажу квартири.

Заявником було ініційовано ряд кримінальних проваджень проти його племінника та нової власниці квартири. У результаті розгляду справи, експертизою було встановлено, що підпис на довіреності не є автентичним. Провадження тривали з 1 жовтня 1996 р. до 18 лютого 2002 р., а результат кримінальної справи проти племінника заявника досі невідомий. Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини, позиваючись на порушення його права на повагу до приватного і сімейного життя та зловживання правами.

Рішення суду

Суд відхилив скарги за статтями 8, 17 та 18 Конвенції, оскільки вони є необґрунтованими стосовно цієї справи. Натомість він постановив, що мало місце порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, та зобов’язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “РЕДЬКА проти України” від 21 червня 2007 р. (заява № 17788/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF REDKA v. UKRAINE of 21 June 2007 (Application no. 17788/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст.6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”,

ст. 13 “Право на ефективний засіб правового захисту”.

Обставини справи

У серпні 2000 р. заявника – Василя Петровича Редьку – було звільнено з посади старшого державного податкового інспектора Державної податкової інспекції у Московському районі м. Київ.

6 вересня 2000 р. він подав цивільний позов до Московського районного суду м. Київ, вимагаючи поновлення його на службі та відшкодування йому матеріальних та моральних збитків. Справу було передано до Ватутінського районного суду м. Київ, який присудив поновити заявника на посаді і виплатити йому компенсацію у розмірі 4,040.41 грн. за матеріальні і 600 грн. за моральні збитки. Відповідно до цього рішення заявника було поновлено на службі та виплачено йому компенсацію, еквівалентну його місячній заробітній платі.

26 вересня 2001 р. заявник звільнився з державної служби.

5 листопада 2001 р. Апеляційний суд м. Київ підтвердив рішення Ватутінського районного суду щодо поновлення заявника на службі та перерахував суму належної йому компенсації. Зокрема, він встановив йому відшкодування у розмірі 6,031,65 грн. за матеріальні та 200 грн. за моральні збитки.

Виконання рішення суду тривало з 20 грудня 2001 р. до 25 вересня 2006 р., але так і не було виконано у частині виплати суми компенсації за моральні збитки.

Заявник подав скаргу до Європейського суду з прав людини на порушення права на розгляд його справи у розумний строк і відсутність ефективних національних засобів правового захисту.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень статей 6 (1) та 13 Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного компенсацію 500 євро за нематеріальний збиток та інші витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СВІСТУН проти України” від 21 червня 2007 р. (заява № 9616/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SVISTUN v. UKRAINE of 21 June 2007 (Application no. 9616/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

У 1994 р. заявник – Іван Васильєвіч Свістун – порушив цивільне провадження проти колективного сільськогосподарського підприємства “Україна”, вимагаючи вилучення свого паю, оціненого ним у 22 тис. грн. У квітні 1997 р. Вольнянський районний суд ухвалив рішення на його користь, але воно було скасоване Запорізьким обласним судом. У 1998 р. районний суд ініціював проведення судової бухгалтерської експертизи з метою визначення розміру паю заявника. У результаті неодноразового перенесення судових слухань у справі з різних причин у 2001 р. суд ухвалив рішення проти заявника.

Тоді у 2003 р. І. Свістун подав скаргу до Європейського суду з прав людини на порушення його права на судовий розгляд упродовж розумного строку.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов'язав Україну виплатити заявникові впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 400 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “СОВА проти України” від 21 червня 2007 р. (заява № 36678/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SOVA v. UKRAINE of 21 June 2007 (Application no. 36678/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

У 2002 -му та 2003 р. районні суди м. Горлівка постановили, що державні підприємства шахта ім. Леніна та шахта ім. Гаєвого – мають виплатити заявнику – Андрею Максимовічу Сові – заборгованість із соціальної допомоги (8,888.37 грн.) та заробітної плати (4,168.25 грн.). Ці рішення були виконані у повному обсязі у вересні та серпні 2005 р.

Заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривале невиконання рішень національних судів, ухвалених на його користь, вимагаючи відшкодування йому морального та матеріального збитків.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції та зобов’язав Україну виплатити заявникові впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1,307 євро компенсації за нематеріальний збиток та інші витрати, яких він зазнав.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі “ДОЛГІХ проти України” від 28 червня 2007 р. (заява № 9755/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF DOLGIKH v. UKRAINE of 28 June 2007 (Application no. 9755/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) “Право на справедливий судовий розгляд”.

Обставини справи

Заявник – Александр Вікторовіч Долгіх – з 1993 р. по 2003 р. відстоював в українських судах своє право на поділ земельної ділянки, що раніше належала його матері та співвласниці будинку.

Після довготривалого розгляду справи національний суд виніс рішення про поділ ділянки, що перебувала у спільному володінні. Однак з огляду на затягування судового процесу з цієї справи заявник подав заяву до Європейського суду з прав людини щодо порушення його права на справедливий судовий розгляд.

Рішення суду

Суд постановив, що мало місце порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, та зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1,800 євро за нематеріальні збитки та 16 євро як відшкодування інших витрат .

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Комісія запропонувала Директиву і Рамкове рішення Ради, спрямовані на введення кримінальної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності

MEPs vote prison terms for counterfeiters (Euractiv.com, 28.03.2007)

У липні 2007 р. Комісія запропонувала Директиву і Рамкове рішення Ради, спрямовані на введення кримінальної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності (ПІВ).

Уперше в історії держави-члени можуть бути зобов'язані пристосувати своє кримінальне законодавство до цілей внутрішнього ринку. Комітет з юридичних справ Європейського Парламенту підтримав застосування засобів кримінального характеру, включаючи ув'язнення, з метою примусового захисту широкої сфери ПІВ.

26 квітня 2006 р. Комісія представила переглянутий проект пропозиції щодо врахування рішення Суду від 13 вересня 2005 р., в якому зазначається, що ЄС має повноваження, за необхідності, гармонізувати кримінальне законодавство держав-членів задля ефективної імплементації законодавства Співтовариства (див.: Communication COM/2005/0583 final). У разі прийняття Директива стане першим документом, що передбачає можливість примусової зміни на її основі кримінального законодавства держав-членів.

5 – 6 жовтня 2006 р. Рада з юстиції і внутрішніх справ обговорила перероблений проект Комісії.

Члена Європарламенту Ніколу Дзінгаретті було призначено доповідачем від Комітету з юридичних справ.

Комітет проголосував за введення штрафів у розмірі як мінімум 300 тис. євро та чотирирічного ув'язнення у разі серйозного порушення та 100 тис. євро у менш серйозних випадках. Комітет також проголосував за заснування “спільних дослідних груп”, в яких особи, що постраждали від порушення ПІВ, діятимуть пліч-о-пліч з поліцією.

Хоча Рада очікує підтримки Директиви, схоже, її буде оскаржено у Суді через можливу недостатність відповідної правової підстави.

Нова позиція уряду Королівства Нідерланди щодо Конституції ЄС

Dutch government favours new look treaty for the EU (Euobserver.com, 11.04.2007)

Нідерландський уряд заявив, що поновлені переговори щодо [Конституційного] договору ЄС мають фокусуватися скоріше на наявних недоліках у системі, ніж на створенні всеосяжного парасолькового Конституційного договору.

Виступаючи перед членами Європарламенту 10 квітня 2007 р. міністр у справах Європи Франс Тіммерманс заявив, що його уряд не готовий до представлення нідерландському електоратові відхиленого у червні 2005 р. документа.

Він зазначив: “Ми просто не будемо подавати на ратифікацію угоду, відхилену більшістю населення”.

Водночас Ф. Тіммерманс заявив, що Гаага бажає відігравати конструктивну роль у переговорах, додавши, що Союз у складі 27 держав-членів для належного функціонування потребує нових правил.

“Маючи 27 держав-членів і той порядок, що чекає на ЄС у найближче десятиріччя, ми не можемо продовжувати функціонування на основі договору, укладеного в Ніцці”, – пояснив він.

Ф. Тіммерманс запропонував Європі сконцентруватися на недоліках існуючої системи – Ніццького договору – і діяти там, де вона не може дати відповіді на такі виклики Спільноті, як подальше функціонування у розширеному складі, зміна клімату, енергетична безпека і тероризм.

“Те, чого ми прагнемо, – це радше новий договір, що покращує існуючі договори, ніж Конституційний договір, що замінить усі попередні договори”, – зазначив він.

“Однак багато елементів із Конституційного договору можуть бути надзвичайно корисними”, – заявив Ф. Тіммерманс, пославшись на реформовану систему прийняття рішень.

Міністр у справах Європи також сказав, що на Хартію основоположних прав слід радше послатися в одній статті договору, ніж включати в останній весь документ, підкресливши, що соціальні аспекти, такі, як забезпечення житлом та охорона здоров'я, мають залишатися компетенцією національної політики.

Внаслідок скептичного ставлення нідерландських виборців до подальшого розширення ЄС, яке, як вважають, посприяло голосуванню проти Конституції ЄС у Нідерландах і Франції, він також зазначив, що критерії розширення мають бути включені до нового Конституційного договору, а саме: “Слід дуже ясно визначити критерії набуття членства і включити критерії членства до нового договору.”

Міністр заявив також, що зарано говорити, чи відбудеться у Нідерландах інший референдум щодо нового договору, і, що будь-яке рішення з цього приводу залежатиме від розміру і меж документа.

Тим часом лідер французьких правоцентристів і Голова Комітету з питань Європи Національної Асамблеї Франції П'єр Лекійє також представив Комітету ЄП із конституційних справ конкретний план стосовно нового погляду на Конституційний договір та його відродження.

Він є прибічником “спрощеного договору”, що включає першу частину Конституції – щодо інституційної реформи – та шість статей з інших частин договору.

Шість зазначених статей стосуються: створення дипломатичної служби ЄС; голосування кваліфікованою більшістю з питань зовнішньої політики та безпеки; модернізації гуманітарних питань блоку у сфері безпеки та оборони; структурування співробітництва з питань оборони; правил складання річного бюджету та процедури перегляду договору.

Три додаткових протоколи до договору мають визначити, які сфери політики ЄС потребуватимуть голосування кваліфікованою

більшістю. “Це дозволить скоротити обсяг договору із наявних 448 статей більше, ніж на третину, – до 116 статей”, – заявив П. Лекійє, однак не погодився з точкою зору Ніколя Саркозі, що це могла б бути міні-угода.

Члени Європарламенту з осторогою сприйняли текст договору, а деякі з них висловили думку, що французькі громадяни мають знову визначитися зі ставленням до Конституції на референдумі для уникнення “жахливої кризи довіри”.

Конституцію ЄС було ратифіковано 18 державами-членами, однак шокуюча відмова від неї у середині 2005 р. двох держав–засновниць політично заморозила проблему більше, ніж на рік.

Поновлені переговори стосовно Конституції знову почалися цього року, однак уже зустрілися з труднощами, пов’язаними з жорсткою позицією Польщі та Чеської Республіки, а також політичною невизначеністю Франції та Великобританії.

Нова ініціатива ЄС – заснування “Консультацій з громадянами Європи”

(Comment) EU citizen consultation as necessary as ever. By Gerrit Rauws and Felix Oldenburg (Euobserver.com, 12.04.2007)

Сьогодні нагальною є потреба подолання проблем спілкування з якими зустрічаються у спробах бути почутими європейці, що належать до різних культур та користуються різними мовами.

Ініціативи, подібні Консультаціям з громадянами Європи (КГЄ)¹, забезпечують громадянам форум для обміну думками, висловлення стурбованості та, щоб бути почутими. Вони дозволяють значному числу громадян дізнатися про досвід таких людей, як 63-річний пенсіонер з Берліна Гюнтер Ланганке, який взяв участь у Німецькій національній консультації, заявивши потім: “Я багато дізнався про демократію та співучасть. Кожний міг

¹ КГЄ – Ініціатива, названа “Консультації з громадянами Європи”, була розпочата в жовтні 2006 р. У лютому-березні 2007 р. близько півтори тисячі громадян усіх країн – членів ЄС взяли участь у серії дискусій, спрямованих на визначенні перспектив розвитку ЄС, якими їх бачать прості європейці.

висловити свою думку, і всі голоси були почуті. Я ніколи не мав подібного досвіду”.

Це не означає, що проекти за участю громадськості мають на меті створення “штучної демократії”. Навпаки, вони зміцнюють демократію, оскільки розраховані безпосередньо на громадян і консультації з ними.

Участь громадян стимулює громадянську активність, яка є основою, а не конкурентом будь-якої успішно функціонуючої партії чи представницької демократії, адже активність громадян не обмежується відвідуванням виборчих дільниць один раз на чотири роки або отриманням рекламних матеріалів і брошур з тлумаченням діяльності інститутів ЄС та висвітленням їх досягнень і мети. Громадянська активність означає можливість відстоювати та обговорювати свою точку зору із громадянами всієї Європи.

Можна передбачити, що ця найбільша з відомих до цього часу дискусія щодо майбутнього Європи серед пересічних громадян виявиться неефективною, стане марною тратою часу та грошей. Однак розвиток подій, що відбулися останнім часом, свідчить, що це далеко не так.

Європейська Комісія і 20 європейських фондів підтримують цей проект. Чи інвестували б вони гроші у поганий проект? Ми так не думаємо.

Головною метою КГЄ є забезпечення творців політики ЄС новим джерелом інформації. Отримані результати набагато перевищили можливості опитування громадської думки і означають, по суті, більше, ніж просто перелік індивідуальних побажань: вони є результатом їхнього взаємопорозуміння та взаємоповаги, що подолали освітні, географічні та мовні поділи. Це інформація, яка раніше була недоступною в Європі.

Більше того, КГЄ поліпшують усвідомлення творцями політики, зацікавленими особами та громадськістю важливості залучення ширшого, ніж звичайно, кола учасників до дебатів щодо того, як має розвиватися Європа.

Реакція засобів масової інформації на стартовий захід у рамках КГЄ минулого жовтня та національні консультації,

включаючи телебачення, радіоінтерв'ю, статті у пресі та коментарі, засвідчила, що ми на правильному шляху до досягнення мети.

Участь громадян є не тільки необхідною, а й непоганою інвестицією. КГЄ також демонструють, що діалог пересічних людей про спільне європейське майбутнє є цілком реальним, водночас спростовуючи занадто зручний і лінивий цинізм тих, хто переконував у невмотивованості, некомпетентності і нездатності громадян до спільного обговорення питань. Активні та компетентні громадяни важливі для будь-якої демократії.

Комісія визначила 12 нових проектів щодо інтегрування громадян третіх країн

12 new projects for the integration of third-country nationals have been selected under the INTI Programme (Europa.eu.int, 07.05.2007)

Напередодні неформальної зустрічі міністрів держав – членів ЄС, що відповідають за інтеграцію (м. Потсдам, 10-11 травня 2007 р.), Комісія відібрала 12 нових проектів у відповідь на торішній заклик щодо подання пропозицій стосовно підготовчих дій у напрямі інтеграції в ЄС громадян третіх країн. Ці проекти будуть підтримані грантами на загальну суму 4 млн. євро.

За Програмою INTI¹, Комісія з 2003 р. співфінансує міждержавні проекти заохочення співробітництва держав-членів, їхніх регіональних та місцевих влад та інших учасників стосовно заснування міждержавного партнерства. Ці проекти, що сприяють інтеграції негромадян Європейського Союзу в державах-членах, а також заохочують діалог з громадянським суспільством, розвивають інтеграційні моделі, шукають і оцінюють позитивний інтеграційний досвід.

За Програмою INTI на 2006 р., Комісія підтримувала проекти, що ґрунтувалися на конкретних пропозиціях щодо реалізації на практиці Спільних базових принципів інтеграції іммігрантів у Європейському Союзі. При відборі проектів пріоритет було надано тим, які спрямовані на реальне розширення можливостей для іммігрантів і сприяння конструктивному діалогу.

¹ INTI Program – Програма інтегрування громадян третіх країн [у ЄС].

На 2006 р. – останній рік дії Програми INTI – 4 млн. євро було виділено на пропозиції, що робили наголос на обміні передовим досвідом, досягненнями, оцінці та розвитку нових підходів. Серед них – проекти, що зміцнюють місцевий вимір і роль міст, в яких працюють над питаннями інтегрування іммігрантів, а також такі, що залучають приватний сектор, і проекти, що сприяють міжкультурному обміну і міжрелігійному діалогу.

Відповіддю на майбутні інтеграційні виклики в Європі стане Європейський фонд за інтеграцію громадян третіх країн, заснований як частина нової рамкової програми “Солідарність і управління міграційними потоками”. Цей новий інтеграційний фонд виділяє 825 млн. євро державам-членам на створення нової форми солідарності на підтримку зусиль держав-членів у сприянні виконанню громадянами третіх країн з різним етнічним походженням, що належать до іншого культурного, релігійного і мовного середовища, вимог щодо проживання [в країнах ЄС], та їхній інтеграції в європейське суспільство. Це також сприятиме обміну досвідом та практикою між державами-членами, поліпшуючи їх “командну роботу” на європейському рівні.

У рамках Програми INTI було відібрано такі проекти:

Проект “INTI-Cities: визначення рівня управління інтеграційними процесами в європейських містах”

Проект сприяє здійсненню європейськими містами інтеграційної політики, концентруючи увагу на визначенні ефективних структур управління інтеграційними процесами в них, і просуває інноваційну модель, основу на створенні зв’язків між різними учасниками згаданих процесів на місцевому, національному та європейському рівнях. Проектом передбачаються розробка оцінної моделі управління інтеграційними процесами та формування за участю іммігрантів та їх представницьких органів операційного оцінного інструменту.

Проект “UNITE: сприяння міжкультурному обміну”

Проект спрямований на об’єднання потенціалу і ресурсів учасників (соціально-економічні служби, місцеві органи влади, іммігранти), розробку місцевих стратегій і використання кращої

практики для розвитку міжкультурного обміну та “представницької інтеграції”.

Проект UNITE має на меті розвиток і випробування інноваційних інструментів для міжкультурного діалогу та “представницької інтеграції”. Проектом, зокрема, передбачені аналіз відповідних інструментів, норм і правил ЄС та їх критичне порівняння з існуючим територіальним досвідом. У рамках проекту має бути створено літню школу для спеціалізованої підготовки представників місцевих органів влади та офіційних осіб, працівників соціально-економічної сфери та іммігрантів.

Проект “Бути натуралізованим чи стати громадянином?”

Проект запроваджено з метою визначення того, якою мірою тести з натуралізації у державах – членах ЄС слугують інтеграції, а також визначення ідентичності [іммігранта] як громадянина країни, що його прийняла [на постійне проживання]. Проект передбачає аналіз існуючих форм натуралізації з урахуванням міжкультурних та представницьких аспектів, а також опрацювання пропозицій стосовно відповідних рішень ЄС.

Проект “IAMA – підхід, заснований на принципі плюралістичної довіри”

Проект передбачає тестування нового, заснованого на принципі плюралістичної довіри підходу до інтеграції, який спочатку був використаний в Австралії, а в подальшому має бути розвинутий і адаптований для Європи. Також має бути засновано мережу транснаціонального співробітництва. Загальна мета цього проекту – протидія [соціальному] виключенню та сприяння інтеграції серед мігрантських спільнот в ЄС шляхом ознайомлення релігійних лідерів із суттю європейських цінностей та багатокультурним і таким, що базується на принципі плюралістичної довіри, середовищем в ЄС. Проект виконується у партнерстві з 7 організаціями (урядовими і неурядовими).

Проект “One-Stop-Shop – нова відповідь на інтеграцію іммігрантів”

Головна мета цього проекту – визначення мережі численних партнерів-учасників, які після аналізу звітів щодо інтеграції

іммігрантів у їхніх країнах були б здатні обговорити й оцінити модель One-Stop-Shop та її можливе застосування у державах – членах ЄС, а також видати і розповсюдити посібник з імплементації моделі. У межах цієї інноваційної моделі визначальною буде участь соціально-культурних посередників.

Європейський Союз вводить гармонізовані правила у закон щодо цивільної відповідальності (Регламент “Рим II”)

European Union brings in harmonized rules on law applicable to civil liability (“Rome II” Regulation) (Europa.eu.int,16.05.2007)

Після чотирьох років переговорів Європейський Парламент і Рада [ЄС] 15 травня 2007 р. на засіданні Погоджувального комітету схвалили Регламент, які містить гармонізовані правила стосовно права, що застосовується до позадоговірних зобов’язань (“Рим II”). Цей захід є частиною поточної роботи в Європейському Союзі, спрямованої на створення європейського простору свободи і справедливості, та забезпечення того, щоб суди в всіх державах-членах застосовували до транскордонних спорів, пов’язаних з цивільними правопорушеннями, одне і те саме право. Це сприятиме взаємному визнанню судових рішень в Європейському Союзі. Схвалений Регламент дозволяє встановити належний баланс інтересів учасників транскордонних спорів і визначити найдотичніший закон стосовно кожної окремої ситуації.

“Мені приємно, що два законодавчих органи нарешті узгодили інструмент, який за самою своєю природою потенційно стосується всіх громадян і юридичних осіб Союзу. Це фундаментальний інструмент як для завершення процесу створення європейського простору справедливості, так і для належного функціонування внутрішнього ринку. Є неприйнятним, щоб варіанти вирішення спору стосовно компенсації за збитки, завдані особам і власності, значною мірою залежали від того, до якого суду звернулися”, – заявив Франко Фраттіні, Комісар ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки.

Зокрема ініціатива стосується питань, пов’язаних із цивільною відповідальністю за шкоду, завдану іншим, особливо у разі нещасного випадку. Це стосується, наприклад, дорожньо-

транспортних пригод, неякісних продуктів і забруднення довкілля. Збільшення обсягів торгівлі та кількості поїздок у Союзі означає, що спори з цих питань неодмінно почастишають. Водночас держави-члени зараз не мають спільних правил щодо визначення права, що застосовується до позадоговірних питань, і кожний суд керується національними правилами. Отже, правові рішення, очевидно, дуже відрізняються у державах-членах і сторони конфліктів у разі суперечки можуть спокуситися звернутися до того суду, який застосує найсприятливіший для них закон (це практика так званого форум-шопінгу).

Правила “Рим II” мають на меті досягнення розумного балансу інтересів між підозрюваним у завданні збитку та жертвою. Регламентом встановлюються норми, що застосовуються у більшості держав-членів, і запроваджується загальне правило згідно з яким має застосовуватися законодавство тієї країни, в якій було заподіяно шкоду (наприклад, закон щодо місця дорожньо-транспортної пригоди), крім випадків, коли обидва учасники постійно проживають в одній країні, оскільки у такому разі застосовується закон цієї країни. Крім того, встановлюються кілька специфічних правил щодо таких найбільш поширених цивільних правопорушень, як випуск неякісної продукції, забруднення довкілля, антиконкурентна практика тощо.

Стосовно досить суперечливого питання про втручання засобів масової інформації у приватне життя, то законодавці вирішили виключити його зі сфери застосування Регламенту, але закликали Комісію детально дослідити це питання до кінця 2008 р.

Держави-члени намагалися гармонізувати правила щодо правових колізій у випадках цивільних правопорушень з 1972 р. Після обговорення угоди на стадії погодження законодавці мають 8 місяців для формального прийняття Регламенту. Він застосовуватиметься у судах держав-членів з початку 2009 р.

З впровадженням “Рим II” завершено гармонізацію норм міжнародного приватного права щодо цивільних і торговельних зобов’язань у рамках Співтовариства. Міжнародна юрисдикція судів, а також визнання та виконання рішень, прийнятих в інших державах-членах, уже регулюються Регламентом Ради (ЄС) № 44/2001 від 22 грудня 2000 р., який застосовується як до

договірних, так і позадоговірних зобов'язань. Правила щодо права, яке застосовується до контрактів, уже гармонізовано Римською Конвенцією 1980 року про право, яке застосовується до договірних зобов'язань.

Європейська Комісія представила пропозицію щодо Директиви про санкції проти роботодавців, які надають роботу нелегальним іммігрантам

Towards a comprehensive European Migration Policy: Cracking down on employment of illegal immigrants and fostering circular migration and mobility partnerships (Europa.eu.int, 16.05.2007)

Пропозиція є частиною комплексної Європейської політики у галузі міграції, яка підтримує легальну міграцію, боротьбу з нелегальною міграцією, будує співробітництво з третіми країнами і працює на виконання завдань розвитку, що стоять на порядку денному. 16 травня 2007 р. були також опубліковані ще два повідомлення стосовно зовнішнього виміру міграції.

“Життєво важливим є визнання того, що велика ймовірність знайти нелегальну роботу в державах – членах ЄС є головною рушійною силою нелегальної імміграції з третіх країн. Ця нелегальна зайнятість є не лише незаконною, а й шкідливою”, – заявив Ф. Фраттіні, Комісар ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки, додавши, що “можливість працювати приваблює багатьох у країни ЄС, однак мрія може перетворитися на жорстоку дійсність експлуатації та рабські умови життя, роботу на будівництві без будь-якого захисту чи пов'язану зі шкідливими пестицидами, або тривалістю 12-16 годин на день, інколи лише за 30 євро. Створюваний можливістю нелегального працевлаштування потенційних іммігрантів фактор привабливості тісно пов'язаний з неприємними, іноді трагічними поїздками цих людей в ЄС, які часто організуються торговцями “живим товаром” і призводять до 3 – 4 тис. смертей нелегальних мігрантів щороку. Ця нелегальна зайнятість також негативно впливає на конкуренцію та функціонування внутрішнього ринку. Тому ми маємо бути непохитними і діяти як один для рішучої відсічі цьому феномену, вводячи [в межах ЄС] однакові покарання для роботодавців та забезпечуючи їх ефективне виконання”.

Франко Фраттіні підкреслив: “Досвід свідчить, що існуючі санкції неповністю відповідають заборонам стосовно діяльності роботодавців. Європейська Рада на своєму засіданні в грудні 2006 р. вже схвалила пропозицію Комісії щодо інтенсифікації заходів. Життєво важливо, щоб усі держави-члени запровадили подібні заходи й ефективно їх застосовували. Наразі перевірки списків штатного складу європейських товариств проводяться дуже рідко – в 2006 р. лише 2% було об’єктом контролю. Практично [для роботодавців, які надають роботу нелегальним мігрантам] відсутній ризик виявлення порушень закону. Ця пропозиція зобов’язує держави-члени інспектувати принаймні 10% їх компаній щороку. Я розраховую на Директиву як жорсткий, стримуючий засіб для роботодавців, які планують забезпечити роботою нелегальних іммігрантів”.

“Бути жорсткими у цьому випадку означає, що ми можемо запропонувати легальну альтернативу нелегальній міграції, без порушення довіри до європейської міграційної політики, – зазначив він. – ЄС потребує легальної міграції. Чисельність людей, які проживають в Європейському Союзі, зменшується. Ми маємо зробити ЄС привабливим місцем для легальних робітників. Я впевнений, що наші пропозиції щодо циклічної міграції, мобільного партнерства та зміцнення нашого співробітництва з нашими сусідами та іншими країнами допоможуть нам ефективніше керувати процесом міграції”.

Точні цифри отримати важко, однак, за останніми даними, в ЄС працюють 4,5 – 8 млн. нелегальних мігрантів. За деякими оцінками, кожного року їх чисельність збільшується на 350 – 500 тис. чоловік. Від 7 до 16% ВВП ЄС надходить від тіньової економіки, хоча це не значить, що ці показники складаються лише з надходжень від нелегальної роботи. Будівництво, сільське господарство, хатня робота, прибирання, громадське харчування та інші послуги є секторами економіки, де найбільше використовується така незадокументована праця, особливо залучення нелегальних мігрантів.

Позиції Польщі і Великої Британії щодо нового Конституційного договору для Європейського Союзу

Brussels warns Poland and UK on EU constitution (Euobserver.com, 1.06.2007)

Голова Європейської Комісії Ж. Баррозу зазначив, що настав час для Варшави продемонструвати таку ж солідарність стосовно вирішення внутрішніх проблем Європейського Союзу, яку вимагали проблеми її відносин з Росією .

“Зараз Польща набуває досвіду цінності європейської солідарності. З приводу складного питання для Польщі ми ясно заявили, що проблема Польщі є проблемою всього Європейського Союзу”, – заявив він.

“Я сподіваюсь, лідери Польщі розуміють, що солідарність є дорогою з двостороннім рухом”, – зауважив Ж. Баррозу стосовно підтримки Варшави з боку ЄС у протистоянні з Москвою через відмову РФ імпортувати польські м’ясні продукти.

Минулого року Польща заблокувала відкриття переговорів щодо оновленої угоди між ЄС та Росією і просила інші держави-члени проявити солідарність з нею.

Тим часом Голова Комісії надіслав таке саме повідомлення Лондону. На його думку, останній зашкодив би власним інтересам, якби блокував узгодження нового договору.

“Як ми можемо мати довіру стосовно глобальних викликів, коли навіть не здатні досягти внутрішніх домовленостей? Це питання довіри”, – сказав Ж. Баррозу.

Застереження щодо двох найбільш скептично налаштованих стосовно нового договору країн з’явилися за кілька тижнів до зустрічі лідерів ЄС, метою якої є узгодження “кістяка” нового вирішення проблеми через два роки після того, як Франція та Нідерланди не підтримали запроповану Конституцію ЄС.

Польща забажала змінити систему голосування, запроповану в новій Конституції – “політичне осине гніздо”, яке є недоторканим для інших держав-членів.

Риторичну заяву з цього приводу зробив Прем’єр-міністр Республіки Польща Ярослав Качинський. “Ми готові, незважаючи

на те, що у пресі з'явилася протилежна інформація, вмерти за це”, – заявив він, свідомо роблячи заяву, яка є відлунням гасла переговорів у 2003 – 2004 рр. : “Ніцца [угода щодо системи голосування] або смерть”.

Велика Британія, зі свого боку, шокувала інші держави-члени недавньою демонстрацією довгого списку пунктів, які б вона не бажала бачити у новому договорі, включаючи набуття ЄС правосуб'єктності та продовження практики голосування кваліфікованою більшістю. Вона хоче також вилучити з тексту Хартію основоположних прав.

Разом з тим держави-члени починають підтримувати ідею Франції щодо “спрощеного договору”.

Прем'єр-міністр Італії Романо Проді нещодавно зазначив, що міг би погодитися з новим договором за умов внесення до нього ключових інституційних реформ, таких, як запровадження посади міністра закордонних справ Союзу, обрання на тривалий термін Голови ЄС і механізму голосування більш кваліфікованою більшістю.

“Ми погодились на простіший і коротший договір”, – заявив він, сказавши, що вважає можливим досягнення згоди на вирішальному саміті 21 – 22 червня 2007 р. під головуванням Німеччини.

ФРН сподівається досягти чіткого плану на саміті. “Дорожня карта” має визначити, які проблеми потребують подальшого розгляду, а які положення старої Конституції ЄС залишаться недоторканими.

Підписання угоди про реадмісію та спрощення візового режиму між Україною та ЄС (18 червня 2007 р.)

Further strengthening EU-Ukraine bilateral relations: visa facilitation and readmission agreements are signed today (Europa.eu.int, 18.06.2007)

У рамках засідання 18 червня 2007 р. Ради зі співробітництва “ЄС – Україна”, сторони зробили крок уперед у своїх двосторонніх

відносинах, підписавши дві угоди: про спрощення візового режиму та про реадмісію.

Їх підписання відбулося після офіційного початку переговорів щодо нової посиленої угоди, що відображає стратегічну важливість розвитку стосунків між ЄС і Україною.

“Я дуже задоволений, що підписано угоди щодо візового режиму та про реадмісію. Це означає, що українці зараз мають можливість мандрувати простіше, водночас активізуючи зусилля, спрямовані на припинення нелегальної міграції, – зазначив Заступник Голови Європейської Комісії, Комісар ЄС з питань правосуддя, свободи та безпеки Ф.Фраттіні і додав, – ЄС і Україна можуть прагнути до якісно вищого рівня відносин, і з огляду на цю перспективу ці угоди є особливо важливими: спрощення контактів між людьми може значною мірою сприяти поліпшенню взаєморозуміння і наших взаємин у всіх сферах”.

Угода щодо спрощення візового режиму удосконалює процедури отримання короткотермінових віз українцям. За новою угодою, рішення щодо надання чи відмови у наданні візи прийматиметься, як правило, впродовж 10 днів. Угода також спрощує критерії видачі багаторазових віз для багатьох груп людей, а саме близьким родичам, водіям вантажівок, бізнесменам, студентам, журналістам та членам офіційних делегацій. Більше того, вартість візи до країн Шенгенської зони встановлено на рівні 35 євро. Візовий збір скасовується для деяких категорій осіб, таких, як близькі родичі, студенти, інваліди, журналісти та пенсіонери. За угодою, особи, які мають український дипломатичний паспорт, звільняються від візових зобов'язань.

Угода про реадмісію визначає чіткі зобов'язання і процедури як для органів влади України, так і для відповідної держави – члена ЄС стосовно того, коли та яким чином повертати людей, які нелегально перебувають на території ЄС. Ці зобов'язання стосуються громадян України, держав – членів ЄС, третіх країн та осіб без громадянства. Повернення громадян третіх країн та осіб без громадянства відбуватиметься лише після дворічного перехідного періоду. Спеціальна прискорена процедура стосуватиметься осіб, затриманих у спільних прикордонних регіонах і яких можна повернути протягом кількох днів. Угода

містить необхідні гарантії стосовно захисту інформації та основних прав людини.

Обидві угоди наберуть чинності одночасно і по завершенні внутрішніх ратифікаційних процедур, а саме, за оптимістичними оцінками, до кінця нинішнього року.

Процес імплементації державами-членами законодавства ЄС щодо боротьби з корупцією у приватному секторі

Member States fail implement to combat corruption in the private sector (Europa.eu.int, 18.06.2007)

18 червня 2007 р. Європейська Комісія прийняла звіт щодо виконання Рамкового рішення Ради 2003/568/ЮВС від 22 липня 2003 року про боротьбу з корупцією у приватному секторі. Цей звіт виявив, що більшість держав-членів ще не покінчили з декриміналізацією всіх умов, за яких можливі прояви корупції у приватному секторі.

Заступник Голови ЄК Франко Фраттіні, Комісар ЄС, відповідальний за питання правосуддя, свободи та безпеки, зазначив: “Ми маємо протидіяти корупції будь-де і будь-коли, якщо вона має місце як у громадському, так і у приватному секторі, оскільки є серйозною загрозою суспільству, яке дотримується права. Ми маємо боротися з корупцією тому, що вона шкодить внутрішньому ринку, спотворює конкуренцію та перешкоджає здоровому економічному розвитку економік держав-членів”.

Ф. Фраттіні вітав повне виконання Бельгією та Сполученим Королівством ключових вимог Рамкового рішення. Однак він також підкреслив: “Я розчарований тим, що так багато держав-членів ще не визначили кримінальним злочином надання чи отримання хабара через посередника або ж не поширили своє законодавство на неприбуткові організації”.

Метою Рамкового рішення Ради є гарантування того, що обіцяння, пропонування або надання (активна корупція) чи вимагання або отримання (пасивна корупція) будь-яких надмірних пільг у веденні бізнесу в приватному секторі є кримінальним злочином у всіх державах-членах. Це стосується як прибуткових,

так і неприбуткових організацій і гарантує, що юридичні особи мають відповідати за такі злочини.

Звіт ґрунтується на інформації, отриманій від держав-членів, і по суті, демонструє, що перенесення Рамкового рішення Ради до національного законодавства держав-членів досі перебуває на початковій стадії. Комісія запрошує держави-члени, в тому числі ті, які повідомили, що мають підготовлені законопроекти, у подальшому якнайшвидше надавати відповідну інформацію.

Звіт згідно зі ст. 9 Рамкового рішення, має подаватися до Ради державами – членами як основа їхньої оцінки ступеня, до якого вони [держави-члени] привели своє внутрішнє законодавство у відповідність положенням цього інструмента.

Упродовж осені 2007 р. Європейська Комісія оприлюднить робочий документ стосовно зв'язків між корупцією та організованою злочинністю. Вона також вибере проекти у цій сфері. Перший із них – виконання спеціальної програми “Запобігання та боротьба зі злочинністю”, на яку запропоновано виділити 18,5 млн. євро.

Засідання міністрів закордонних справ держав – членів ЄС щодо нового договору

Poland continues opposition ahead of Treaty Summit (Euractiv.com, 18.06.2007)

Міністри закордонних справ ЄС 17 червня 2007 р. на своєму засіданні не досягли прогресу, оскільки Польща погрожує заблокувати переговори щодо нового договору у частині, що стосується правил голосування в Раді, перед самітом ЄС, який має вивести Союз на шлях інституційних реформ.

На саміті ЄС 21 – 22 червня 2007 р. лідери ЄС шукатимуть компроміс щодо часу та ключових елементів нового договору, маючи на меті вирішення інституційної кризи в Європейському Союзі після відхилення Конституції ЄС на референдумах у Франції та Нідерландах у 2005 р.

Польща хоче відновити переговори стосовно системи голосування, яка б давала меншим країнам більше голосів

пропорційно їх населенню. Водночас більшість держав-членів бажає обрати систему голосування подвійною більшістю, запропоновану проектом Конституції, згідно з якою передбачено такий розподіл голосів, який краще відображає населення країн.

Міністр закордонних справ Польщі Анна Фотига повідомила, що система голосування подвійною більшістю може призвести до зменшення впливу Польщі і заявила: “Ми не можемо з цим погодитися”.

16 червня 2007 р. під час зустрічі з польським Президентом Лехом Качиньським А. Меркель повідомила, що “істотним чином позиції не змінились... і ми маємо перед самітом декілька серйозних проблем”.

Іншим важким питанням є Хартія основоположних прав, яку Великобританія та Нідерланди не бажають включати до тексту нового договору. Один із представників британського уряду заявив: “Ми не погодимось ні з чим у новому договорі, що зобов’язувало б нас змінити існуюче трудове і соціальне законодавство”.

За даними видання “Файненшл таймс”, переважна більшість голосуючих у п’ятьох головних державах-членах – Німеччині, Франції, Великій Британії, Іспанії та Італії – прагнуть консультацій щодо референдуму за новим договором. Водночас слабшає підтримка ідеї подальшого розширення Союзу. У Франції та Німеччині більшість респондентів були проти приєднання до ЄС Туреччини.

Міністр закордонних справ Німеччини Франк-Вальтер Штайнмайєр заявив: “Є загальне бажання кожного знайти компроміс і досягти його. Звичайно, ми не маємо гарантії досягнення успіху Європейською Радою попри нашу інтенсивну роботу”.

Міністр закордонних справ Нідерландів Максиме Фергаген підкреслив: “Ми хочемо зміцнити роль національних парламентів ... і маємо враховувати бажання тих, хто сказав у Нідерландах “Ні” Конституції ЄС”.

Стосовно польської погрози відновити розгляд питання про права щодо голосування Міністр закордонних справ Австрії Урсула

Пласснік повідомила: “Це ядро нового договору. Якщо прибрати один із елементів, уся система зупиниться”.

Міністр закордонних справ Люксембургу Жан Ассельборн заявив: “Я певен, що цього тижня ми знайдемо рішення”.

Представлення німецьким головуванням формату нової Конституції ЄС

New treaty outline creates fresh question marks (Euobserver.com, 23.06.2007)

Німеччина, що головує в ЄС, представила проект компромісного договору, який враховує більшість питань, порушених “проблемними” країнами, однак ризикує засмутити більший табір про-конституційних країн, які відчувають, що позитивний баланс попередніх проектів втрачено.

Документ на 16 сторінках, який “циркулює” з пізнього вечора п’ятниці, враховує зауваження Великої Британії, Нідерландів та Чехії, даючи урядам цих країн можливість заспокоїти власну громадськість.

Представники Великої Британії заявили на засіданні, що залишать саміт, якщо не будуть узгоджені порушені британської стороною питання, і вони не матимуть можливості заявити, що Велика Британія отримала великі поступки. Один із дипломатів, посилаючись на останню версію погодженого документа, назвав його “британським мандатом”.

Хартія основоположних прав, яка спричинила велику дискусію перед самітом, зараз обговорюється з приводу того, що має бути цілком ясно, що не будуть створені нові права для Союзу і не буде втручання у законодавство Великої Британії.

Запропонована посада Міністра закордонних справ ЄС називатиметься більш складно – Високий представник Союзу із закордонних справ та політики безпеки, хоча в тексті договору в кількох місцях підкреслюється, що ЄС не матиме ніяких додаткових владних зовнішньополітичних функцій.

Лондон також не буде зобов’язаний брати участь у співробітництві ЄС з юридичних і політичних питань.

Прем'єр-міністр Нідерландів Ян Петер Балкененде, який не може повернутися до Гааги з порожніми руками після відхилення у 2005 р. його країною первісної Конституції, захищає в договорі більш жорсткі критерії стосовно розширення.

Запропоновані зміни ускладнюють досягнення потенційними майбутніми членами схвалення їх заяв [про вступ в ЄС], дають трохи більше повноважень національним парламентам, ніж передбачено законодавством ЄС, та додають протокол, згідно з яким новий договір не порушує права держав-членів надавати послуги загального інтересу.

Чеська Республіка виступає за більш чіткий розподіл повноважень між державами-членами і Союзом, зазначаючи, що це двосторонній процес, маючи на увазі можливість позбавлення Союзу певних повноважень.

Новий текст було піддано критиці рядом держав-членів, які побоюються, що баланс, який встановився завдяки поширеній раніше цього тижня німецькій пропозиції, буде порушено. Деякі з 18 країн, які ратифікували Конституцію, вважають, що занадто багато поступок зроблено стосовно Хартії основоположних прав і що примат права ЄС відстоюється недостатньо жорстко.

Канцлера ФРН А. Меркель було піддано критиці за занадто жорстку позицію щодо польської сторони та погрозу провести без представників Польщі міжурядові переговори стосовно договору.

Польща домоглася внесення в текст договору довгоочікуваних положень щодо енергетичної солідарності, а також того, що Хартія основоположних прав не зачіпатиме повноважень національних урядів стосовно розробки законодавства у сфері “суспільної моралі [та] сімейного права”.

Лідери ЄС й досі не мають спільної думки щодо системи голосування, оскільки посварилися з приводу вимоги Польщі адаптувати [до нового договору] систему, запропоновану в первинній Конституції.

Однак у дипломатичних колах вважають, що Польща зрештою бажатиме продовження до 2017 р. дії договору щодо правил голосування [договір, підписаний у м. Ніцца], як і нової версії

Іоанінського компромісу 1994 р., що дозволяє невеликій меншості країн Європейського Союзу вимагати перегляду рішень ЄС, які їм не до вподоби.

Один із учасників саміту зазначив, що переговори між Німеччиною та Польщею були занадто гонористими. Кожного разу, коли А. Меркель щось пропонувала Президенту Л. Качинському, він залишав кімнату переговорів для консультацій зі своїм братом-близнюком Прем'єр-міністром РП Я. Качинським, який перебував у Варшаві.

Лідери ЄС остаточно узгодили обриси нового договору

EU leaders scrape treaty deal at 11th hour (Euobserver.com, 23.06.2007)

Після “марафонського” раунду переговорів ЄС остаточно узгодив обриси нового договору для Європейського Союзу з формальним початком міжурядових перемовин 23 липня 2007 р.

Близько 5-ї години суботнього ранку після інтенсивних дискусій, що тривали півтора дні, триумфатор, Канцлер ФРН А. Меркель, повідомила пресі про досягнутий несподіваний успіх і те, що Європа змогла вийти з фази “обмірковування”, що тривала з моменту відхилення проекту Конституції ЄС два роки тому.

За планами, держави – члени ЄС використовуватимуть досягнуті на саміті домовленості як основу переговорів щодо нового договору, яку буде підготовлено і вивірено до кінця 2007 р. і ратифіковано у всіх державах-членах до середини 2009 р., перед майбутніми європейськими виборами.

У цей час ЄС отримає як дві найбільш помітні інновації – нового Міністра закордонних справ, або Високого представника Союзу із закордонних справ і політики безпеки (як зараз абсолютно невдало називається ця посада), та постійного Голову.

Переговорна база відображає обов’язкові політичні критерії, взяті на себе лідерами ЄС: необхідність підготовки документа, який відрізнятиметься від Конституції, яку відхилили два роки тому у Франції та Нідерландах, але зберігатиме суть оригінального тексту, вже ратифікованого 18 державами. Він також повинен мати такий

текст, який лідери держави – членів ЄС зможуть “рекламувати” у своїх країнах як такий, що не потребуватиме проведення нового референдуму.

Результат, сповнений компромісів, можливостей ухилення та спеціальних текстів для деяких країн, не має на меті піднести договір до статусу “переможця конкурсу краси”: такі легкі для розуміння назви, як “закони ЄС”, було вилучено з тексту для збереження існуючих “регламентів” і “директив”, які менше нагадують про державність; з аналогічної причини було вилучено визначення таких атрибутів як прапор, гімн, девіз і назва “Конституція”.

“Можливо, [документ] який ми прийняли, не був зразком прекрасної лірики”, – зазначив Голова Європейської Комісії Жозе Мануель Баррозу, однак це “дієва проза”, завдяки якій “реформований договір” буде долучено до двох нині чинних.

Одним із головних на саміті було питання, чи буде змінено систему голосування в ЄС, як того домагалася Польща. Німеччина твердо виступала проти цієї ідеї, вважаючи орієнтовану на населення систему подвійної більшості, справедливою і демократичною.

Зрештою, після загрози зриву переговорів без польського схвалення сторони остаточно погодились, що існуюча зараз система голосування (за Ніццьким договором) продовжуватиме діяти до 2014 р.

У 2014 – 2017 рр. перехідний період визначить, у яких випадках застосовуватиметься нова система, що ґрунтується на пріоритеті 55% держав-членів та 65% населення, проте наявна система (за Ніццьким договором) використовуватиметься для прийняття рішень, тоді, коли держави – члени ЄС вважатимуть за необхідне. Після 2017 р. застосовуватиметься лише нова система. Також з 2014 р. водиться більш легкий поріг для зупинення рішення.

“Ті, хто переміг у цій ситуації, – люди з найміцнішими нервами”, – заявив після переговорів Президент Польщі Лех Качиньський.

У свою чергу, Велика Британія домоглася більш м'яких формулювань щодо зовнішньої політики та впевнилася в тому, що матиме можливість ухилитися від участі у співробітництві держав – членів ЄС у сферах, що стосуються поліції та судочинства, а також того, що дипломати називають де-факто ухиленням від Хартії, що визначає громадянські, соціальні та економічні права громадян.

Двома іншими проблемними країнами були Нідерланди, що прагнули більшого впливу національних парламентів у питаннях запропонованого законодавства ЄС і жорсткішого критерію для майбутніх держав-членів, а також Чеська Республіка, яка боролась за чіткіший розподіл компетенції між ЄС і його державами-членами.

Водночас Франція ініціювала вилучення положення про “неспотворену конкуренцію” як однієї з цілей ЄС, оскільки значна частина французів, які голосували проти Конституції у травні 2005 р., боялася того, що це відкриє двері англосаксонському неолібералізму.

На думку канцлера ФРН А. Меркель, стара Конституція, хоча й повністю змінена і порізана, залишилася “збереженою субстанцією”.

Зараз лідери ЄС повернуться додому популяризувати результат для “домашнього вжитку”. У липні 2007 року відбудуться міжурядові переговори на рівні технократів та дипломатів нижчого рівня.

Ще одна велика проблема, що залишається до остаточного узгодження договору – ратифікація та референдуми. Данія та Ірландія – дві держави-члени, які юридично зобов'язались провести референдум у разі загрози їхньому суверенітету. Решта країн обмежилися ратифікацією договору національними парламентами.

Науково-практичне видання
РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Випуск 6

*За загальною редакцією В.О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України*

Випуск підготували:

Копиленко О.Л. (керівник), Зайчук О.В., Ворошилова І.В., Мовчан Ю.В.,
Санченко А.Є., Хмельницький М.С.

Відповідальний за випуск

Білоусов Л.В.

Редактор

Кравчук М.Т.

Підписано до друку 20.07.2007.
Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 5,37. Обл.-вид. арк. 4,00.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.